

**BELVÁROS-LIPÓTVÁROS
BUDAPEST FŐVÁROS V. KERÜLET ÖNKORMÁNYZATA**

**INTEGRÁLT
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI
STRATÉGIA**

2017. SZEPTEMBER

BELVÁROS-LIPÓTVÁROS BUDAPEST FŐVÁROS V. KERÜLET ÖNKORMÁNYZATA

A dokumentációt készítette

CompArt Stúdió Tervező és Beruházó Kft.
Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 88-90.
Tel: +36-1-430-1720
Fax: +36-1-430-1719
E-mail: info@minerva.hu
Honlap: www.cas.hu

Buda Miklós	CompArt Stúdió Kft. - építész ügyvezető
Buda Ildikó	CompArt Stúdió Kft. - urbanista közgazdász
Turai-Krausz Emőke	CompArt Stúdió Kft. – településtervező
Guzmics István	2G VárosTérség Kft. - ügyvezető
Galli Károly	2G VárosTérség Kft. - ügyvezető
Drobni Mária	CompArt Stúdió Kft. – táj és kertépítész vezető tervező, településrendező, zöldfelületi és tájrendezési vezető tervező
Marosi Krisztina	CompArt Stúdió Kft. - településtervező

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület
Önkormányzat
Cím: 1051 Budapest, Erzsébet tér 4.
Tel: +36-1-872-7274
+36-1-872-7276
E-mail: foepitesz@belvaros-lipotvaros.hu
Honlap: www.belvaros-lipotvaros.hu

Sági Adrienn	Főépítész Iroda - főépítész
dr. Varga Beatrix	Főépítész Iroda - osztályvezető helyettes
Simonné Szabó Mónika	Főépítész Iroda - ügyintéző

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	5
Az Integrált Településfejlesztési Stratégia feladata.....	5
A stratégia megalkotásának háttere	5
A stratégia kialakítása, felépítése:	7
1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK, ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	9
1.1. A stratégiai fejlesztési célok meghatározása	10
1.1.1. A középtávú tematikus célok	11
1.1.2. A középtávú tematikus célok bemutatása részletesen	12
1.1.3. A jövőkép, az átfogó célok és a tematikus célok kapcsolata	16
1.2. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása.....	17
1.3. A célok elérését szolgáló jellemző beavatkozási területek	18
1.3.1. Kiemelt, kerületi kompetenciájú beavatkozások.....	18
1.3.2. Nem kerületi kompetenciájú és egyéb javasolt beavatkozások.....	29
1.4. A tematikus célok és a kiemelt kerületi beavatkozások közötti kapcsolat	34
2. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK.....	35
2.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával	35
2.1.1. Előzmények az akcióterületek IVS-ben történt kijelölése kapcsán	35
2.1.2. Belváros-Lipótváros Akcióterület	36
2.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése	37
2.2.1. Kulcsprojektek.....	37
2.2.2. Hálózatos projektek.....	38
2.2.3. Pontszerű fejlesztések	44
2.2.4. „Soft” beavatkozások és tervi előkészítés.....	44
2.3. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	47
2.4. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz	49
3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	52
4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	52
4.1. Külső összefüggések	52
4.1.1. Illeszkedés az EU 2020 tematikus célkitűzéseire	53
4.1.2. Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz.....	54
4.1.3. Illeszkedés Budapest Területfejlesztési Konceptiójához	55
4.1.4. Illeszkedés a kerület Gazdasági Programjához	57
4.2. Belső összefüggések	60
4.2.1. A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata.....	60
5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK KOCKÁZATAI.....	66
6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	71
6.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek.....	71

6.1.1. A projektmenedzsment szervezeti kereteinek felállítása és működtetése	71
6.1.2. A stratégia megvalósulását elősegítő humán erőforrás biztosítása a Polgármesteri Hivatalban, az önkormányzati gazdasági társaságoknál, továbbá külső tanácsadók bevonása	71
6.1.3. A fejlesztés tervi alátámasztottságának megteremtése, hatósági engedélyezési feltételeinek biztosítása, a megvalósítás jogi háttérének tisztázása	72
6.1.4. A projektnyilvánosság és a társadalmi elfogadottság biztosítása a lakosság, a helyi közszereplők bevonása, az együttműködés intézményesítése	72
6.1.5. Az önkormányzaton kívüli projektszereplők bevonása	72
6.1.6. A megvalósítást szolgáló belső-külső pénzügyi források bevonása, városmarketing tevékenység	73
6.2. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása	75
6.3. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok	77
6.3.1. Településközi koordináció mechanizmusok Budapest és Belváros-Lipótváros relációjában	77
6.3.2. Nagykörúton belüli térség sajátos feladatainak összehangolása	78
6.3.3. Duna jövőjének közös alakítása	78
6.3.4. Partnerségi folyamatok, szakpolitikai, köz- és államigazgatási koordináció	78
6.4. Monitoring rendszer kialakítása	82
6.4.1. A stratégia intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása	83
6.4.2. A monitoring rendszer működési mechanizmusainak meghatározása	89

BEVEZETÉS

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia feladata

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS / stratégia) a kerület középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által a Településfejlesztési Koncepcióban (a továbbiakban: TFK / koncepció) jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó fejlesztési- és részcélok alapján.

A stratégia célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét, megvalósulását.

A stratégia megalkotásának háttere

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata jelenleg nem rendelkezik olyan elfogadott dokumentummal, amely tartalmazza a kerület fejlesztési céljait, elképzeléseit; továbbá a jogszabályi felhatalmazás is megalapozta jelen stratégia elkészítését.

A kerület 2013-ban aktualizálta korábbi Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (a továbbiakban: IVS), amely jelen dokumentum előzményének tekinthető. Az azóta eltelt négy évben számos külső és belső tényező változott:

Belső tényezők változásai:

- Az elmúlt években bekövetkező társadalmi-gazdasági változások (gazdasági világválság hatásainak változásai, a gazdasági stabilizáció és a növekedés megindulásának hatásai, piaci, befektetői környezet változása, erőteljes ingatlanpiaci tendenciákban érzékelhető változások);
- az azóta megvalósult projektek, fejlesztési elképzelések megvalósításának tapasztalatai, a fejlesztések eredményei.

Külső tényezők változásai:

- A hazai szakpolitikai és jogszabályi környezetben bekövetkezett változások (a járások és járásszékhelyek kijelölése, és azok fejlesztéspolitikai konzekvenciái), illetve a 2014-2020-as időszakra vonatkozó országos és megyei fejlesztéspolitikai elképzelések megfogalmazása.

Különös tekintettel:

- *Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényre, amely bevezette a stratégia fogalmát és előírja elkészítését 2013.01.01-től.*
- *A stratégia tartalmi és egyes eljárásrendi elvárásait rögzítő a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési*

eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8) Korm. rendelet megalkotására, melynek értelmében a stratégia tartalmi követelményrendszere jogszabályban rögzítésre került.

- Az országos fejlesztési és rendezési dokumentumok, mint tervezési kereteket meghatározó dokumentumok elfogadására, azokban történt változásokra (így a *Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) - 1/2014 (I.3.) sz. OGY határozattal* történő elfogadására; valamint az Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2014. február 1-től hatályos módosításaira.
- Az OFTK az országos fejlesztéspolitika átfogó célrendszerét és középtávú (2020-ra vonatkozó) céljait fogalmazza meg, foglalkozik a városhálózat szerkezetének alakulásával, a városfejlesztés nemzeti prioritásainak felvázolásával.
- Megalkotásra és kidolgozásra kerültek az Európai Unió 2014-2020 közötti időszakának új támogatáspolitikai célkitűzései, forráslehetőségei, az új eljárásrendjei és az ezekhez kapcsolódó jogszabályok.

Elfogadásra került az EU 2020 Stratégia - ebben az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést, mint kiemelt célt szem előtt tartva - az EU 5 nagyszabású célt tűzött ki maga elé a **foglalkoztatás**, az **innováció**, az **oktatás**, a **társadalmi befogadás** és a **klíma/energiapolitika** területén, melyeket a kohéziós politika eszközrendszerén keresztül 2020-ig kíván megvalósítani. A kohéziós politika megvalósítását célzó ún. közös rendelkezéseket tartalmazó rendelet rögzíti azt a 11 tematikus célkitűzést, melyek támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az EU 2020 céljaihoz.

Az Európai Unió 2020-ig érvényes átfogó stratégiájában kiemelt figyelmet kap a városok fejlesztése. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) prioritásainak mindegyike megvalósítható városi környezetben, a rendelet azonban kifejezetten városi problémák kezelésére irányuló beruházási prioritásokat határoz meg.

Az EU 2020-hoz igazodóan kidolgozásra, és Brüsszel által is elfogadásra került hazánk Partnerségi Megállapodása (2014. szeptember), amelyben Magyarország a 2014-2020 időszakra vonatkozóan azonosította a legfontosabb kihívásokat és kitűzte a fő fejlesztési prioritásokat, melyek alapvetően meghatározzák az Európai Strukturális és Beruházási Alapok forrásainak eredményes és hatékony felhasználásának hazai feltételeit.

A **Partnerségi Megállapodás**ban foglalt irányok mentén kidolgozásra kerültek és Brüsszel által részben elfogadásra kerültek, illetve elfogadás előtt állnak a következő támogatási időszak Operatív Programjai.

A stratégia kialakítása, felépítése:

A stratégia kialakítása a kerület optimálisan kihasznált fejlesztési lehetőségeire épül. A jogszabályi előírásokból, illetve a tervezési logikából fakadóan a stratégia egy átfogó tervezési rendszer egyik eleme, amely rendszernek további főbb komponensei:

- a Megalapozó Vizsgálat,
- a Településfejlesztési Koncepció,
- a Kerületi Szabályozási Terv.

A jelenleg készülő stratégia szakmai-tartalmi felépítését a *településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről* tartalmi elvárásai határozzák meg, a 314/2012. (XI.8) Kormányrendelet szerint.

A stratégia elkészítését a jogszabályi elvárások szerint részletes helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészekből álló Megalapozó Vizsgálat, valamint a koncepció hosszú távú célrendszerének áttekintése előzte meg. A Megalapozó Vizsgálat számos tématerületet elemezve, számszerű adatokra, tendenciákra támaszkodva mutatja be a város térségi szerepkörét, társadalmi és gazdasági helyzetét, településrendezési háttérét, a stratégiaalkotás számára meghatározva a város és városrészek legfőbb erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

A szakértők a következő adatszolgáltatásokra támaszkodtak a különböző munkarészek során:

A Megalapozó Vizsgálat esetén:

- a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) elérhető adatbázisaira,
- az önkormányzat adat- és információszolgáltatására,
- a Megalapozó Vizsgálat jogszabályi elvárások szerinti kidolgozása érdekében helyi adatokra, ágazati koncepciókra, dokumentumokra,
- saját adatgyűjtésre, helyszínbemutatók eredményeire.

A stratégia esetén:

- a koncepcióban meghatározott célrendszerre,
- a korábbi IVS-ben (2013) foglaltakra és megvalósítás tapasztalataira,
- a 2014-2020 időszakra vonatkozó releváns helyi koncepciókra és programokra,
- a 2015-2019 közötti időszakra irányuló Gazdasági Programban (2015) foglaltakra,
- a stratégiai tervezés folyamatát végigkísérő partnerségi lépések (szakmai konzultációk, interjúk, workshopok) keretében a helyi társadalom véleményét, elképzeléseit tartalmazó „soft” információkra,
- partnerség keretében felvetett kérdésekre.

A stratégia akkor válhat eredményessé, ha:

- annak segítségével Belváros-Lipótváros a tervezett mértékben ki tudja használni fejlődési potenciáljait,
- a célok elérése érdekében tervezett tevékenységek (projektek) révén jelentős mértékben megvalósulnak,
- a stratégia a kerületfejlesztés szereplői közötti kommunikáció fontos eszközévé válik,
- hozzájárul a kerületben és a városban megvalósuló fejlesztések térben és időben történő összehangolt megvalósulásához,
- a stratégia célrendszere és beavatkozásai révén a közszféra mellett a magánszféra fejlesztéseit is képes ösztönözni.

1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK, ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

Belváros-Lipótváros jelen stratégiájában megfogalmazott fejlesztési célrendszerének alapja a kerület fejlesztési igénye, döntően a stratégia megalapozó munkarésében szereplő megállapításokra, megoldásra váró problémákra, megvalósítandó feladatokra alapozva.

További - a stratégia célrendszerét meghatározó - kapcsolódó fejlesztési célrendszerek:

- Az EU 2020 Stratégia megvalósítását szolgáló tematikus célok
- Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Konceptió (767/2013. (IV. 24.) Főv. Kgy. határozattal elfogadva)
- Budapest 2020 Integrált Településfejlesztési Stratégia. (160/2016. (II.17.) Főv. Kgy. határozattal elfogadva)

A koncepcióban bemutatásra kerülő **jövőkép** és fejlesztési célrendszer meghatározásának legfontosabb tervezői szempontja, hogy a közösségi tervezés és az erre épülő fejlesztések és projekt megvalósítás minden esetben a lakosság életminőségének, életesélyeinek javulását, versenyképességének erősödését szolgálják. Ezen fő tervezési szempontok nem jelennek meg a célrendszerben, mert a stratégia minél konkrétabb, testre szabottabb, helyspecifikusabb célrendszer meghatározására törekszik.

Ennek megfelelően a **fő tervezési elvek**:

- A meghatározott fejlesztési célok a tényleges fejlesztési igényekre reflektálnak és épülnek, a megalapozó munkarészben feltárt problémák orvoslását, illetve a meglévő potenciálok, erőforrások, lehetőségek kihasználását szolgálják.
- A célrendszer a fejlesztési szükségletekre épül, de a reális projektmegvalósítás érdekében az elérhető forráslehetőségeket veszi figyelembe.
- A célrendszer legyen „kerület-specifikus”, általános célkitűzések helyett a helyi igényekre és jellegzetességekre fókuszáló.
- A célok mind a pénzügyi-műszaki megvalósíthatóság, mind a fenntarthatóság (gazdasági, környezeti, társadalmi) szempontjából reálisak legyenek.

Belváros-Lipótvárosban a jelen stratégia célrendszerének alapját a koncepcióban kifejtett célrendszer képezi.

1.1. A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

A jövőkép pozicionálja a kerületet a térségben (országos és nemzetközi szinten), meghatározza társadalmi, gazdasági és épített környezeti vonatkozásokban a 2030-ra elérendő elvárt állapotot – a koncepció alapján:

JÖVŐKÉP

BELVÁROS-LIPÓTVÁROS BUDAPEST V. KERÜLETE

"Budapest V. kerülete minden adottságánál fogva ma is a főváros nemzetközileg is versenyképes turisztikai célpontja és funkcionális kapuja. A belváros nivóját meghatározó, védett építészeti karakterének megőrzése, továbbélése tekintettel a Duna-parti kerületrész UNESCO Világörökség helyszínéként elengedhetetlen. A kerület aktív, innovatív és proaktív fejlesztéspolitikája és szabályzása támogatásával megőrzi és erősíti azon elsődleges küldetését, hogy Budapest országos és nemzetközi, közép-európai regionális központi szerepkörének kiteljesedését erősítse. A kerület kínálatbővítési és fejlesztési céljait a szomszédos, illetve Budapest más kerületeinek fejlesztési céljaival összehangolva, egymást erősítve valósítja meg. Dinamikus, „fiatalos”, pezsgő életű és intenzíven fenntartott zöldfelületekkel rendelkező kerület, megújult közterületekkel, virágzó, nemzetközi szinten is színvonalas kínálatú kiskereskedelemmel és mind erősebb fizetőképességű turizmussal. Mindez pozitívan hat a kerület lakófunkciójának erősödésére és a megfiatalodó, zömmel magasan kvalifikált lakónépesség számának növekedésére."

A JÖVŐKÉPHEZ kapcsolódó alapvető cél:

"A kerület maradjon élhető, a világörökségi terület, a világörökségi környezet a műemlékeket és védett értékeket maximálisan figyelembe véve fejlődjön".¹

ÁTFOGÓ (STRATÉGIAI) CÉLOK

1. Társadalom

Lakosságmegtartás, fiatalok vonzása a kerületbe, aktív, összetartó közösség, társadalmi felelősségvállalás erősítése.

2. Gazdaság

A minőségi, színvonalas szolgáltatások, mind a turizmus, vendéglátás, a kereskedelem, az üzleti-pénzügyi szolgáltatások esetében.

3. Épített környezet

Műemlékeket és védett értékeket megőrző világörökséghez méltó városkép.

4. Természeti környezet

Zöldfelület fejlesztések folytatása, környezeti terhelés csökkentése, az energiahatékonyság növelése.

¹ V. kerület Főépítész Iroda (2016. december)

A koncepcióban meghatározott jövőkép és a megfogalmazott átfogó fejlesztési célok a kerületfejlesztés legfőbb problémáira koncentrálnak. Egyrészt a kerületi szolgáltatások és a kerületi életminőség javulása, fejlesztése, vonzerejének növelése szükséges ahhoz, hogy mérséklődjön a lakónépeség-csökkenés és elöregedés üteme; másrészt, a jelenlegi tömeges turizmus összetételében mindinkább a minőség felé tolódjon, egyben költési szintje növekedjen. Szükséges a helyi közösségi szolgáltatások minőségi fejlesztése, a hozzáférés javítása, a városmarketing tevékenység fokozása, az élhetőbb városi környezet megteremtése és fenntartása, vonzó rendezvények, programok, közösségi aktivitás, továbbá a letelepedés adminisztratív ösztönzése.

1.1.1. A középtávú tematikus célok

A fenti átfogó fejlesztési célkitűzések megvalósulását a stratégia középtávú tematikus céljaiban foglaltak segítik elő, amelyek egy-egy a kerület fejlődése szempontjából alapvető, tematikus célcsoport köré sorolódnak.

Belváros-Lipótváros kerületi szintű, 7-8 évre szóló középtávú tematikus céljai:

I. "Helyi társadalom - Lakosságában, közösségeiben aktív kerület"

T1: A kerületi lakosság életminőségének, helyi identitásának, közösségi életének javulása.

T2: A belvárosi életforma vonzerejének növekedése, különösen a fiatal felnőttek maradásának és családok betelepülésének ösztönzése.

T3. A jelenleg is magas színvonalú közösségi infrastruktúra ellátottság és közszolgáltatások fenntartása és további minőségi javulása.

II. "Világvárosi belváros – Gazdaságában minőségileg megújult kerület"

T4. A kimagasló közösségi és turisztikai szolgáltatások, vendéglátás és a programok kínálatának bővülése révén a turisztikai vendégforgalom összetételének minőségi változása, javulása.

T5: A kerület nemzetközi szintű ismertségének és vonzerejének növekedése, a színvonalas turizmus iránti fokozottabb érdeklődés felkeltése.

T6: A kerület "nívós városközpont" jellegének további erősödése a minőségi szolgáltatások és a kiskereskedelmi kínálat bővülése révén.

III. "Élhető lakókörnyezet - Arculatában, környezetében értékőrző kerület"

T7: A helyi életszínvonal javulása érdekében a közterületek tisztábbá és zöldebbé tétele, a meglévő zöldfelületek minőségének javítása, a gépjárműforgalom csökkentése, az épített környezet egységes, értékadó történelmi arculatának, karakterének megőrzése világörökségi helyszínhez méltó módon (felújítások).

T8: A kerületet terhelő - elsősorban közlekedési eredetű - környezeti terhelési szint csökkenése.

T9: Az energiahatékonyság, környezettudatosság növekedése a köz- és magánszféra területén egyaránt.

1.1.2. A középtávú tematikus célok bemutatása részletesen

I. "Helyi társadalom - Lakosságában, közösségeiben aktív kerület"

T1: A kerületi lakosság életminőségének növekedése, helyi identitásának, közösségi életének javulása.

A kerület egyik legfőbb problémája a lakosság elöregedése és a lakónépesség számának csökkenése, a lakófunkció visszaszorulása a különböző szolgáltatások és egyéb gazdasági funkciók fokozott térnyerése miatt. A cél a helyi társadalom, a helyi kötődés erősítése, amelynek eszköze lehet a családerősítő, egyben a helyi közösségekért, lakókörnyezetért aktívan tenni akaró lakosság kialakítása, mely az egyik fő "soft" eleme a lakófunkció erősödésének.

T2: A belvárosi életforma vonzerejének növekedése a fiatal felnőttek maradásának és családok betelepülésének ösztönzése.

A kerület lakónépessége már nem képes önmagát reprodukálni, betelepülés nélkül nem állítható meg a népességfogyás. A cél olyan fiatal népesség bevonása és letelepítése a kerületbe, amely hosszú távra rendezkedik be és gyermekvállalást tervez. A magas kerületi ingatlanárak és a helyi munkalehetőségek jellemzően magas képzettségi követelményei egyaránt a magasan kvalifikált, és jó jövedelmi szintű fiatalok betelepülését teszi lehetővé, ez egybeesik a kerület hosszú távú demográfiai és társadalompolitikai céljaival is.

T3. A jelenleg is magas színvonalú közösségi infrastruktúra ellátottság és közszolgáltatások fenntartása és további minőségi javulása.

A kerület célja a helyi lakosság mindennapi életét támogató, megkönnyítő, elősegítő szolgáltatások bővülése, minőségi fejlődése mind az alapvető funkciók - szociális, egészségügyi ellátás, oktatás, - mind a helyi civil társadalmak szerveződése - kultúra, közösségi élet - területén.

II. "Világvárosi belváros - Gazdaságában minőségileg megújult kerület"

T4. A minőségi közösségi és turisztikai szolgáltatások, vendéglátás és a programok kínálatának bővülése révén a turisztikai vendégforgalom összetételének minőségi változása, javulása.

A kerületben tapasztalható fővárosi és nemzetközi szinten is jelentős turistaforgalom - beleértve az üzleti turizmust is - óriási gazdasági potenciál a helyi vállalkozások és lakosság számára, ugyanakkor a turisták költési szintje relatíve alacsony, az átlagos tartózkodási idő rövid és tendenciaszerűen rövidül. A cél ezen folyamatok megfordítása, mely a turisztikai programkínálat szélesítésével, minőségbeli javításával, a szálláshelykínálat minőségi

javításával érhető el. Cél továbbá a helyi - és budapesti - lakosság számára is minőségi, közösségi szolgáltatások biztosítása, javítása, mely szintén a helyi forgalom növekedését, és a kerület letelepedési vonzerejét generálja.

T5: A kerület nemzetközi szintű ismertségének és vonzerejének növekedése a minőségi turizmus fokozottabb érdeklődésének felkeltése érdekében.

A szükséges fejlesztések és bővítés mellett szükséges a javuló és vonzóbbá váló kínálat intenzív hirdetése, kampányolása, marketingje, hogy a kerület elérhesse célját, és egy, a mainál elitebb, magasabb minőségű turisztikai desztinációként jelenhessen meg a nemzetközi szintű piacon és megcélozhasson olyan magasabb fizetőképességű célcsoportokat, amelyek ma még nem, vagy csak csekély arányban vannak jelen a belváros turista forgalmában.

T6: A kerület „minőségi-városközpont” jellegének erősödése a minőségi szolgáltatások és a kiskereskedelmi kínálat bővülése révén.

A fentiekhez kapcsolódó további cél, hogy a helyi kiskereskedelem és a szolgáltatások is felzárkózzanak a magasabb színvonalú keresletet kiszolgáló szegmensekbe. A jelenlegi kínálat messze elmarad más európai fővárosok és elitebb desztinációk kínálatától, de Budapesten belül is alulmarad, holott fekvése, történelmi épített környezete és turistaforgalmából adódóan megvan a lehetőség ezen célok teljesülésére.

III. "Élhető lakókörnyezet - Arculatában, környezetében értékőrző kerület"

T7: A helyi életminőség javítás részeként a közterületek tisztábbá és zöldebbé tétele, a meglévő zöldfelületek minőségének javítása, a gépjárműforgalom csökkentése, az épített környezet műszaki állapotának és külső megjelenésének vonzóbbá válása.

Elsősorban a helyi lakók, de az itt dolgozók, illetve a turisztikai vonzerő szempontjából is alapvető cél, hogy a kerület közterületei minél kellemesebbek, vonzóbbak, emberközelibbek legyenek, melynek feltételei a tisztább, gondozottabb, zöldebb környezet. A forgalomcsillapítás, közlekedésterhelés csökkentése, a gyalogos és kerékpáros közlekedés preferálása is ezen célok elérését szolgálják.

Kiemelt cél a történelmi városkép, az épületállomány megőrzése, minőségi lakásállomány létrehozása és a lakásfunkció megtartása fiatal, értelmiségi társadalmi csoportoknak. Továbbá számos épület teljes vagy részleges felújításra, megújulásra szorul, mind műszaki állapotukat, mind pedig a hasznosításukat tekintve. Minden beavatkozás esetén szem előtt tartandó az utca- és városkép egységes karakterének megőrzése világörökségi helyszínhez méltó módon.

T8: A kerületet terhelő - elsősorban közlekedési eredetű - környezeti terhelés szintjének csökkenése.

A cél elsősorban a tranzitforgalom csökkentése, a tömegközlekedés preferálása, a parkolási gondok enyhítése, mindezek révén a zaj- és levegőszennyezés szintjének csökkentése, az egészségesebb környezeti állapot megteremtése.

T9: Az energiahatékonyság növekedése a köz- és magánszféra területén egyaránt.

Az energiafogyasztás csökkentése, minden területen az energiahatékonyság növelése kerületi, de EU-s szintű cél is egyben, legyen szó városüzemeltetésről, vagy a lakóházak energetikai mutatóinak javításáról, a megújuló energiaforrások használatának növeléséről.

Területileg lehatárolt célok meghatározására nem került sor. Ennek oka, hogy az V. kerületben nem határolhatók le olyan markánsan eltérő, sajátos jegyekkel rendelkező kerületszemperek, amelyek városrészi szintű megkülönböztetést indokolnának, ahol ezen megkülönböztetés statisztikailag kellően alátámasztható, és amelyek fejlesztése jelentősen eltérő területi célok meghatározását tenné indokolttá.

A jövőkép, az átfogó célok és tematikus célok rendszere

BELVÁROS-LIPÓTVÁROS BUDAPEST V. KERÜLETE

" Budapest V. kerülete minden adottságánál fogva ma is a főváros nemzetközileg is versenyképes turisztikai célpontja és funkcionális kapuja. A belváros nivóját meghatározó, védett építészeti karakterének megőrzése, továbbélése tekintettel a Duna-parti kerületrész UNESCO Világörökség helyszíneként elengedhetetlen. A kerület aktív, innovatív és proaktív fejlesztéspolitikája és szabályozása támogatásával megőrzi és erősíti azon elsődleges küldetését, hogy Budapest országos és nemzetközi, közép-európai regionális központi szerepkörének kiteljesedését erősítse. A kerület kínálatbővítési és fejlesztési céljait a szomszédos, illetve Budapest más kerületeinek fejlesztési céljaival összehangolva, egymást erősítve valósítja meg. Dinamikus, „fiatalos”, pezsgő életű és intenzíven fenntartott zöldfelületekkel rendelkező kerület, megújult közterületekkel, virágzó, nemzetközi szinten is színvonalas kínálatú kiskereskedelemmel és mind erősebb fizetőképességű turizmussal. Mindez pozitívan hat a kerület lakófunkciójának erősödésére és a megfiatalodó, zömmel magasan kvalifikált lakónépesség számának növekedésére."

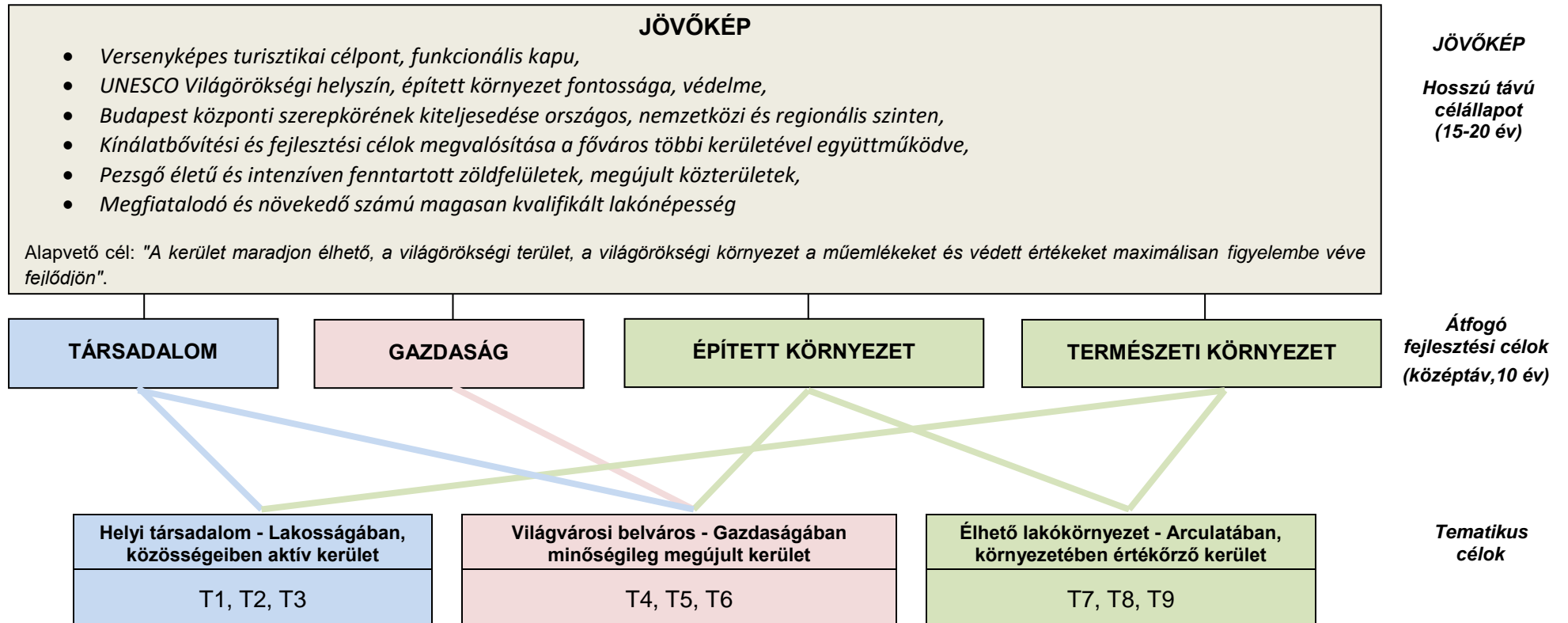
ÁTFOGÓ (STRATÉGIAI) CÉLOK

TÁRSADALOM	GAZDASÁG	ÉPÍTETT KÖRNYEZET	TERMÉSZETI KÖRNYEZET
Lakosságmegtartás, fiatalok vonzása a kerületbe, aktív, összetartó közösség, társadalmi felelősségvállalás erősítése	A minőségi, színvonalas szolgáltatások, mind a turizmus, vendéglátás, a kereskedelem, az üzleti-pénzügyi szolgáltatások esetében.	Műemlékeket és védett értékeket megőrző világörökséghez méltó városkép.	Zöldfelület fejlesztések folytatása, környezeti terhelés csökkentése, az energiahatékonyság növelése.

TEMATIKUS CÉLOK

<p>I. "Helyi társadalom - Lakosságában, közösségeiben aktív kerület"</p> <p>T1: A kerületi lakosság életminőségének növekedése, helyi identitásának, közösségi életének javulása.</p> <p>T2: A belvárosi életforma vonzerejének növekedése különösen a fiatal felnőttek maradásának és családok betelepülésének ösztönzése.</p> <p>T3: A jelenleg is magas színvonalú közösségi infrastruktúra ellátottság és közszolgáltatások fenntartása és további minőségi javulása.</p>	<p>II. "Világvárosi belváros - Gazdaságában minőségileg megújult kerület"</p> <p>T4: A minőségi közösségi és turisztikai szolgáltatások, vendéglátás és a programok kínálatának bővülése révén a turisztikai vendégforgalom összetételének minőségi változása, javulása.</p> <p>T5: A kerület nemzetközi szintű ismertségének és vonzerejének növekedése a minőségi turizmus fokozottabb érdeklődésének fölkelte érdekében.</p> <p>T6: A kerület "minőségi város-központ" jellegének további erősödése a minőségi szolgáltatások és a kiskereskedelmi kínálat bővülése révén.</p>	<p>III. "Élhető lakókörnyezet - Arculatában, környezetében értékőrző kerület"</p> <p>T7: A helyi életminőség javítás részeként zöldebbé tétele, a meglévő zöldfelületek minőségének javítása, a gépjárműforgalom csökkentése, az épített környezet műszaki állapotának és külső megjelenésének vonzóbbá válása.</p> <p>T8: A kerületet terhelő - elsősorban közlekedési eredetű - környezeti terhelés szintjének csökkenése.</p> <p>T9: Az energiahatékonyság növekedése a köz- és magánszféra területén egyaránt.</p>
--	--	---

1.1.3. A jövőkép, az átfogó célok és a tematikus célok kapcsolata

1.2. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

Jelen fejezet nem releváns, mivel jelen stratégia keretében területi célok nem kerültek meghatározásra. Ennek indoklása a koncepció 2.4. fejezetével összhangban a következő:

"A Megalapozó Vizsgálat megállapította, hogy az V. kerület esetében, a Deák Ferenc utcánál elváló Belváros és Lipótváros kerületszervezetek különbözősége elsősorban a kialakulásukban, szerkezetükben, utcahálózatukban mutatkozik meg. Ezen kívül a kerület egységes, érdemi eltérés a vizsgálati szempontok alapján nem mutatható ki.

*A helyzetfeltáró, elemző és értékelő vizsgálatok homogén egységként kezelik Belváros-Lipótvárost, ezért a fejlesztési célok tekintetében sem szükségszerű a kerületszervezetre sajátos megkülönböztetést alkalmazni. **A javasolt célrendszer a kerület egészére értelmezhető, szakmailag nem indokolt a terület megbontása.**"*

1.3. A célok elérését szolgáló jellemző beavatkozási területek

1.3.1. Kiemelt, kerületi kompetenciájú beavatkozások

1. A társadalmi kohézió erősítése, a helyi civil élettel való együttműködés

A kerület jövőjének egyik alapja, hogy a helyi lakosság mennyire képes közösségként együttműködni. Fontos az egyének hozzáállása, tetteikészsége, hajlandósága a közösségi tevékenységre. **Közös érdekeit felismerve a közösség képes – még akár jelentősebb forrásfelhasználás nélkül is – komoly változásokat előidézni a kerület életében.** Az önkormányzat erős közösségi aktivitás esetében facilitátor szerepet játszik, azaz igyekszik olyan feltételeket teremteni, amely segíti a közösségi célok megvalósulását. Belváros-Lipótváros esetében a helyi közösség egy része maga is segítségre szorul, ugyanakkor több aktív és tevékeny civil közösség is működik. A lakóhely iránti kötődés a kerület népességmegtartó képességére is kihat. Fontos rész cél tehát **a helyi lakosság kohéziójának, együttműködésének erősítése** beleértve a helyi lakosok különféle csoportjait (gyermekek, fiatalok, vállalkozók, kisebbségek).

Fontos minden olyan tevékenység ösztönzése, támogatása, amely a helyi identitást és kötődést segíti elő. Ennek vannak "hardver" elemei - közterületek, intézményi szolgáltatások fejlesztése -, de fontos a hozzáállás, a tudatosság fejlesztése, annak megértése, hogy a kooperáció és a felelősség mindenki közös érdekét szolgálja. A kerület esetében a civil élet intenzív, ugyanakkor fontos cél szerepvállalásuk erősítése a kritikus társadalmi témák kezelésében is. Ugyanilyen lényeges a lakosság egészének részvétele közvetlen lakókörnyezetük és az egész kerület, a főváros jövőjének alakításában. A **közös problémamegoldás összetartó ereje** is erősíti az identitástudat kialakulását.

Az önkormányzat feladata továbbra is a civil szervezetek pályázat útján történő támogatásának fenntartása, de célszerűbb lehet a koncentráltabb forrásfelhasználás, illetve annak kereteinek kidolgozása. A közösségért, a kerületért tenni akaró civil szervezetek támogatása révén az önkormányzat is kiszélesítheti saját mozgásterét, valamint újabb működési, fejlesztési források bevonását érheti el. A civil szervezetek hatékonyságát mind a területi hatáskör széttagoltság, mind a funkcionális átfedés korlátozza, ezért célszerű egy **közös platformot** létrehozni, ahol az őket érintő információk hozzáférhetőek, rendelkezésre állnak. Fontos, hogy az információk mindenki számára elérhető, és ezzel megosztható legyen, ugyanis a helyi civil élettel való együttműködés, összefogás az alapja az önkormányzattal közös fejlesztések társadalmiasításának.

A kerületi civil szervezetek léte, aktív működésük jól példázza az öngondoskodásra, a közösségi **cselekvésre való hajlandóságot**, hiszen az alulról jövő kezdeményezések olyan alternatív tevékenységeket ölelhetnek fel, melyek túlmutatnak a meglévő intézményrendszer hatás- és feladatkörén.

2. Kulturális intézmények működtetése, fejlesztése, hagyományőrző események szervezése

Belváros-Lipótváros **élénk és tartalmas kulturális életet** él, s kínál nemcsak a kerületi lakosok számára, köszönhetően a kerületben található nívós, kulturális intézményeknek. A kerület számos helyi, fővárosi és országos rendezvénynek is helyet ad, kedvelt területe a politikai véleménynyilvánításoknak, eseményeknek. Az önkormányzat, vagy a támogatott civil szervezetek által rendezett kulturális események közönsége és híre messze túlterjed a kerülethátáron. Az önkormányzat a jövőben is támogatni kívánja a kulturális események szervezését.

A kerület meglévő, központi szerepet betöltő épületállománya nem indokolja az intézmények számának, kapacitásának növelését. Célszerű lehet azonban, hogy a meglévő intézmények egyfajta hálózatba szerveződve lássák el közfeladatukat. A kerület kulturális arculatának sokszínűségének megőrzése mellett szükséges a szinergikus hatások kiaknázása érdekében a programegyeztetés, tematikus rendezvények szervezése. A kulturális intézmények hálózatban történő munkamegosztása kiszélesítheti térben és időben a programkínálatot, s rákapcsolódhat egyéb szervezésű rendezvényekre.

A lakosság helyi identitás erősítésének mozgatórugója **a helytörténet, a hagyományok, a helyi kultúra ápolása**, a szorosabb kapcsolat az egyes emberek és életterük között. E folyamatba kiemelten fontos a fiatalabb generációk bevonása, az épített környezeti nevelés (a történelmi gyökerek feltárása, az épített örökség megismerése és hagyományörzés fontossága). Minden hagyományos ünnep, rendezvény, melyen aktívan részt vesznek a fiatalok a helyi kötődést segítik elő. Ennek megfelelően az önkormányzat saját intézményein keresztül, illetve a hagyományőrző civil szervezetek támogatásával tudatosan törekszik a hagyományok újraélesztésére, szervezésére. Az önkormányzat valamennyi támogatási programjával, a fejlesztések megvalósításával, a kulturális és közösségi élet sokszínűvé tételével, a társadalmi kohézió, az együvé tartozás erősítését tartja szem előtt. Ebben a feladatában a jövőben is partnere a helyi média, illetve a kerületi kitüntetések és díjak adományozása is a lokálpatriotizmus erősítését szolgálja.

3. Az időskorúak számára nyújtott szolgáltatások támogatása, bővítése, a szociális háló kiterjesztése

A nyugdíjasokért tett több éves kiemelkedő szakmai és szociális munka elismeréseként Belváros-Lipótváros Önkormányzata 2016-ban elnyerte az Idősbarát Önkormányzat Díjat. A díj mögött számos olyan intézkedés, támogatási forma jelenik meg, mely a szociális ellátás magas minőségi színvonalát mutatja.

Azon oknál fogva, hogy a kerület lakossága folyamatosan öregszi számolni kell azzal, hogy **a meglévő és kiépült szociális hálóra, szolgáltató rendszerre fokozódó nyomás helyeződik.**

Nagy igény mutatkozik a **bentlakásos Időskorúak Gondozóházában való ellátásra**, ezért annak bővítését mielőbb indokolt megvalósítani. Emellett számolni kell a hosszabb időszakot

felölő, gyakoribb jelenlét melletti ápolás-gondozás iránti igények növekedésére is. Ez személyi és tárgyi fejlesztéseket indokol, és az intézményi háttér bővítését is előre vetíti.

Másik lehetséges beavatkozási terület az idősök lakásainak átalakítása, esetlegesen megváltozott igényeikhez igazodóan akadálymentessé tétele, mely révén saját otthonukban maradhatnak, hiszen a kormányzati intézkedések is afelé mutatnak, hogy a bentlakásos ellátási formák helyett az otthonápolás irányában mozdul el a támogatási rendszer. Ennek megfelelően bővíteni szükséges a személyi és tárgyi feltételeket **az idősök saját otthonában történő ellátása** érdekében.

4. A lakófunkciót zavaró tényezők csökkentése

A pezsgő belvárosi élet számos előnye mellett annak árnyoldala is megmutatkozik a kerületben.

A lakófunkciót zavaró főbb tényezők:

- állandósult parkolási problémák;
- átmenő forgalom és kerületi áruszállítási célforgalom, rakodás;
- kevés pihenésre szolgáló zöldfelület, rekreációra alkalmas szabad terület;
- társasházi lakások nem lakás célú használata;
- a lakó-, pihenő övezetek nem különülnek el a turizmus és munkába járók célterületeitől - zsúfoltság;
- magas ingatlanárak
- az éjszakai csendháborítás, zajterhelés;
- tüntetések, társadalmi rendezvények, filmforgatások, melyek a mindennapi közlekedési viszonyok átalakításával, útlezárásokkal, forgalomterelésekkel járnak.

A lakófunkciót zavaró tényezők **jelentős hatással vannak a népességmegtartó képességre**, mert erősítik az elköltözés szándékát, illetve elbizonytalanítják a kerületbe való költözést tervezőket.

Mindazonáltal a felsorolt problémák kezelésében **a kerületi önkormányzatnak igen kevés mozgástere van**. Kompetencia hiányában, illetve a szabályozási környezet hiányosságai miatt a lakófunkciót zavaró főbb tényezők közül elsősorban a parkolási kérdésekben, a zöldfelületek növelésében, a forgalomtechnika eszközök alkalmazásában, vagy a rendőrséggel való együttműködésben történhet előrelépés. A lakosság nyugalmaát szolgálja **az éjszakai rendezvények időbeni korlátozása, vendéglátó teraszok működésének szabályozása**, és a forgalomcsillapítás, továbbá a kereskedelem és vendéglátás áruszállításának, rakodóhelyének kijelölése, szervezése (illetve ezek felülvizsgálata az üzletek, vendéglátóhelyek áruellátásához kapcsolódóan).

Koncepcionális szinten minden, lakófunkciót zavaró, ellehetetlenítő tényezőt számba kell venni, a lehetséges megoldások kapcsán pedig javaslatokat kell megfogalmazni, és proaktív magatartással az illetékes szervekkel egyeztetni.

5. Szabadidő aktív eltöltésének megteremtése

A beavatkozási terület két korcsoportra fókuszál:

1. Kisgyermekes családok,
2. A független, önálló fiatalok csoportja.

A kerület lakói és az itt dolgozók igénylik a kisebb-hosszabb szabadidő eltöltésének kerületben történő megoldását.

Míg a legfiatalabb korosztálynak és szüleiknek **a megépült, modern, minőségi játszóterek, a csendes zöldfelületek** nyújtanak megfelelő lehetőséget mozgásra, kikapcsolódásra, addig a tizenévesek sportolási, szabadidős igényeit a játszótér már nem elégíti ki. Ők a „dühöngőket”, skateparkokat, fitnesshelyeket, extrém sportolási lehetőségeket keresik. A kerületben tehát szükséges ezen korosztály igényeinek megfelelő speciális, szabadtéri infrastrukturális kínálatának bővítése a közterületek megújítása során.

A kültéri sportolási lehetőségek megteremtése mellett elengedhetetlen új, fedett sportintézmény létrehozása, illetve a meglévők felújítása, korszerűsítése. A Vadász utca 30. szám alatt létesülő **„Belvárosi Sportközpont”** mérföldkőnek tekinthető a kerület sportéletében, hiszen a szabadidő és a versenysportok kedvelőinek egyaránt teret és lehetőséget biztosít kedvelt sportáguk gyakorlására.

A meglévő, beltéri sportolásnak helyet adó ingatlanok felújítása mellett további helyiségek is kialakíthatók sporttevékenységre, az ingatlan funkcióváltásával, vagy a belső terek újragondolásával.

6. A kerület családbarát jellegének erősítése, a fiatalok számára vonzó életkezdesi feltételek megteremtése

A fejlesztési beavatkozások révén olyan **vonzó lakó- és munkakörnyezet** alakul ki, amely a fiatalok kerületbe költözését elősegíti és a már ott lakókat maradásra ösztönzi. Belváros-Lipótvárosnak olyan társadalmi-gazdasági és jogi körülményeket kell kialakítania a fiatal célcsoport számára, amely **megalapozza a biztos megélhetést és élhető**, - kellemetlen zavaró hatásokat minimalizáló - lakókörnyezetet eredményez.

A kerület népességmegtartásának egyik alapja, hogy közép- és hosszútávon is megfelelő életteret képes biztosítani minden korcsoportnak a folyamat eredményeként. **Létrejön egy egészséges korstruktúra, az elöregedés megáll és megindul a fiatalok beköltözése**, azaz az eddigi népességcsökkenéshez vezető demográfiai folyamatok megfordíthatóak.

Az önkormányzat sokrétű fejlesztési eredményeinek kommunikálása mellett szükséges annak széles körű ismertetése is, hogy az V. kerület egy befogadó, fiatalokat váró, azok beköltözését pénzügyileg támogató kerület, s egyúttal egy **folyamatosan megújuló, modern, de a hagyományaihoz és épített örökségéhez ragaszkodó városrész** legyen.

Fontos, hogy **olyan lakhatási feltételeket nyújtson a kerület, miáltal a fiatalabb, gyermekeket vállaló népesség beköltözése megindulhat.** E feltételek (lakáshoz jutás elősegítése, helyben megoldott intézményi ellátás, gyorsan és könnyen elérhető közszolgáltatások, javuló közbiztonság, szabadidő eltöltésére alkalmas területek, parkolás problémák kezelése, környezeti ártalmak csökkenése) sok esetben túlmutatnak az önkormányzat kompetenciáján, ugyanakkor saját hatáskörben kezdeményező szereplőként kell mutatkoznia.

A kerületnek olyan arculatot kell kialakítania, mely a fiatal és képzett társadalmi csoportokat megéri és ezáltal a kerület számukra egy reális lakóhely-választási alternatívaként jelenik meg. Ehhez szükséges az önkormányzati szabályozás eszközeivel, jogi háttérfeltételek kidolgozásával célzott beavatkozásokra érzékenyebbé és irányíthatóbbá tennie az ingatlanpiacot. Sajátos beavatkozás és egyedi szabályzók kialakítása révén előnybe kell részesíteni a megcélzott fiatal családokat.

Beavatkozási területek:

- a fiatalok helyi életkezdési támogatását, illetve a lakhatással összefüggő valamennyi, jelenleg is elérhető kerületi támogatást továbbra is fenn kell tartani, sőt mértékét tovább növelni, hozzáférhetőségét könnyíteni szükséges;
- a fiatalok bérlakáshoz jutásának elősegítése;
- rekreációs és zöldfelületek biztosítása;
- parkolási problémák megoldása;
- nevelési, oktatási intézményi ellátottság, férőhelybővítés;
- a kedvezően változó életminőségi feltételek marketingakció keretében történő kommunikálása.

7. Minőségi turisztikai kínálati elemek fejlesztése

A **városhal bemutatása** a kerületben kiaknázatlan fejlesztési lehetőség. A városhal menti társasházi homlokzatok és udvarok felújításával az udvarokban kialakuló közösségi tér lehetőséget adhat a városhal bemutatására. Ez történhet a városhal menti „tanösvény” létesítésével, szervezett programként a társasházak időszakos megnyitásával, vagy oktatási-, helytörténeti-, nevelési- és identitáserősítő eszközökkel. A beavatkozás fő célterülete lehet, ahol jól látható és bemutatható a városhal: Múzeum krt. 9., 19., 21., 23-25., 27., 29., 31-33., Vámház krt. 16., Királyi Pál u. 13/A., 13/B., Bástya telekcsoport. A városhal bemutatóteremben lévő információs terminál létesítése, esetlegesen annak közterületen elérhetővé tétele is indokolt.

Bazárfejlesztések, azaz a Ferenciek tere környezetében lévő, az egykori bazároknak helyet adó átjáró házak (Ferenciek tere 3-4-5., 7-8., Petőfi 3.) belső udvarainak felújítása, kerületi tulajdonú helyiségek felújítása és bevonása a történeti bazárok működésének felélesztése érdekében, esetleg az Egyetemi Könyvtár bevonásával.

8. A magán szálláshelyek kialakításának és működtetésének szigorú szabályozása

A magán szálláshelyek rendkívüli elterjedése, elsősorban az erre specializálódott startup vállalkozásokhoz csatlakozott kapacitásfejlesztések **egyre inkább a lakófunkció háttérbe szorításával, sokszor ellehetetlenítésével járnak, amely ellen az önkormányzatnak fel kell lépnie.** Elsősorban az önkormányzathoz forduló társasházak, lakóközösségek segítségével, támogatásával (például jogi segítség- és tanácsadás, rövid távú lakáskiadás tiltása a társasházak Szervezeti és Működési Szabályzatában), a szálláshely szolgáltatók szigorú ellenőrzésével, regisztrálásával tud fellépni a zavaró hatások ellen.

A porta szolgálattal működő, recepciót biztosító szálláshely-szolgáltató vállalkozások az állandó jelenléttel csökkenthetik a lakók számára zavaró körülményeket.

9. Kerületi portál-átalakítási terv és ösztönzési rendszer kialakítása

A kerület megjelenése, arculata és a vállalkozások versenyképességének növelése egyaránt igényli a harmonikus utcaféki megjelenést. Javasolt egy olyan **homlokzat-felújítási javaslat kialakítása**, amely a kerület számára építészeti-várostervezési szempontból megfelelő, tartalmazza az üzletportálok kialakítására vonatkozó elvárásokat.

10. Kerületi értékleltár készítése és intenzív marketingje

A kerületben található turisztikai és kulturális meglévő és potenciális értékek számbavétele, értékleltár készítése. Az értékleltár **elsősorban az alulhasznosított, turisztikai érdeklődésre is számot tartható értékek előnyösebb hasznosítását célozza meg.** Alapját jelentheti a megújult kerületi marketingtervezésnek és arculatnak.

11. A kerületi kínálat tudatos és tervezett megjelenítése, megerősítése Budapest és környéke más, kapcsolódó kínálati elemeivel

A beavatkozás célja olyan kerületi turisztikai kínálat kialakítása, amely hosszabb tartózkodásra ösztönzi a turistákat, ezáltal nő a tartózkodási idő és a vendégéjszakák száma, jövedelmezőbbé válik a szálláshely szolgáltatás. Ehhez szükséges a kerület kínálatát kiegészíteni az azon kívüli desztinációkkal, programokkal, összességében koordináción és együttműködésen alapulva kerületi-, budapesti-, agglomerációs szintű kínálati csomag összeállítása és működtetése. Ennek pozitív hozadéka döntően a legkedveltebb turisztikai szálláshely szolgáltató kerületben, vagyis az V. kerületben fog lecsapódni.

Az V. kerület bővelkedik egyedi tájértékekben, melyek elsősorban a **kiemelkedő építészeti értékek, szobrok, köztéri műalkotások.** A szobrokon, műalkotásokon sokszor hiába keressük az alapvető információkat (megnevezés, alkotó, keletkezés ideje). Az idegenforgalom minőségi javulását jelentené ezeknek az értékeknek többnyelvű információs táblával való ellátása.

12. Színvonalas, minőséget képviselő, vonzó kulturális és egyéb szórakoztató rendezvények, események számának növekedése

A vonzerő növelése, a kínálat szélesítése céljából minőségi, értéket-, kultúrát-, színvonalas szórakoztatást képviselő és közvetítő események, rendezvények szervezése, ezek támogatása, a tömegrendezvények helyett kisebb létszámú, színvonalasabb rendezvények megtartása szükséges.

13. A kerület színvonalas és igényes jellegének, minőségi szolgáltatásainak erőteljes megjelenítése nemzetközi szinten

Budapest és a kerület nemzetközi szintű versenyképességét szükséges olyan nemzetközi szinten művelt marketingtevékenységgel is alátámasztani és hirdetni, amely eljut a turisztikai és üzleti célcsoportokhoz.

14. A vállalkozásokkal közös kerületi városmarketing tevékenység intenzív folytatása és a modern marketing kommunikációs eszközök intenzívebb bekapcsolása a kerület ismertségének növelésébe

A fenti javasolt fejlesztéseket, a minőségjavító intézkedések eredményeit bemutató és a célcsoportokhoz eljuttató korszerű marketing kommunikációs csatornák kialakítása és működtetése.

15. Átjáró házak belső udvarainak felújítása

Az átjáró házak belső udvarainak felújítása lehetőség a funkcióval való megtöltésre, az utcai földszinti portálok megújításával összekapcsolva, az ott elhelyezett funkciókat kiegészítve.

16. Földszinti üres helyiségek hasznosításának elősegítése

A kerületben cél a lakónépesség megtartása és számuk növelése. Az épületek földszinti helyiségeinek funkcióval megtöltése lehetőség az itt élők minél tágabb körű kiszolgálására úgy, mint például kiskereskedelem, szolgáltató kisipar. Ugyanakkor lehetőség a turizmus kiszolgálására is, például vendéglátással, vagy bővíthet a kulturális látnivalók köre, nem kerületi múzeumok egy-két kiállításának kitelepítésével.

17. Üzletportál felújítások támogatása

Üzletportálok megújulását támogatja az önkormányzat, ha a társasházak homlokzat-felújításra benyújtott pályázati anyagának részét képezi a földszinti portálsáv tervezetése is. Ez lehetővé teszi, hogy egy későbbi ütemben a földszinti portálok rendezésére is sor kerülhessen.

Az **önkormányzat társasházi homlokzat felújítási pályázata** már jelenleg is egy kialakult támogatási forma, mely igyekszik ösztönözni a világörökségi terület kialakult városképének megőrzését az épületek homlokzati megújulásával.

Javasolt egy olyan **portál-program létrehozása**, mely utcafrontonként feltérképezve a mai helyzetet, feltárná a meglévő problémákat és felújítási javaslatokat adna annak érdekében, hogy az adott utcaszakaszon egységes elvárások szerint, az eredeti terveket figyelembe véve a történelmi belvároshoz méltó portálsor jöhessen létre.

18. Minőségi közterület megújítások folytatása

Az elmúlt években végrehatott nagyszabású városrehabilitációs beavatkozások eredményeképp a kerület közterületeinek nagy része már megújult. Ugyanakkor a fejlesztéssel nem érintett közterületek esetében szükséges az ütemezett megújításokat elvégezni.

A **nyilvános illemhelyek számának növelése** szükséges igény mind a lakosság, mind az ide látogatók részéről. Belváros-Lipótváros, valamint az idegenforgalomban érintett szomszédos kerületek több pontján is található nyilvános illemhely, de még vannak ellátatlan területek.

A közterületek esztétikai megjelenésében kiemelkedő szerepet játszanak az ott elhelyezett berendezési és felszerelési tárgyak: az utcabútorozás, a növénytartó dézsák, melyek kialakításánál **törekedni kell az adott városrész stílusához, karakteréhez illeszkedő, egységes megjelenés megteremtésére**. Anyaghasználatban támogatandó a fa és kő anyagú növénytartó dézsák alkalmazása.

Kutyaürülék gyűjtő tartályok elhelyezésére van szükség a kutyafuttatóval rosszul ellátott területeken, mivel a kerületben nincs több lehetőség megfelelő kutyafuttatók kiépítésére.

19. Közterületi zöldfelületek intenzív fenntartása

A városi klíma átalakulására ható folyamatok fontos eleme - főleg nagyszázalékú burkolt felülettel rendelkező V. kerület esetében - a **zöldfelületek kialakítása**. A közlekedéstől elzárt felületek zöldfelületté alakítása nemcsak a helyi klímát befolyásolja kedvezően, de javítja az emberek komfortérzetét és a közterület látványát.

Mivel Belváros-Lipótváros a nagy beépítési intenzitású városi kerületeirészein zöldfelületeinek méretét nem tudja növelni, ezért azok **innovatív, minőségi fejlesztésére kell a hangsúlyt helyezni**. Az önkormányzat célja a jelenlegi zöldfelületek mennyiségének megtartása és minőségének javítása.

A nagy forgalmú Nyugati tér, és Podmaniczky tér övezeti besorolása szerint *Közlekedési célú közterület*, ezért a zöldfelületi átalakítások során a közlekedési funkció biztosítása továbbra is követelmény. Az Erzsébet tér esetében az intenzív használat miatt fokozott fenntartásra van szükség, minőségi változást a várható üzemeltető váltás hozhat.

Növényzettel fedett felület növelése zöldtetők, zöldfalak létesítésével korlátozott mértékben lehetséges. Potenciális beavatkozási területek Széchenyi István tér, MTA székház előtti zöld szigeten a burkolt felület egy részének növényzettel fedett felületre cserélése.

A közlekedési területek zöldfelületeinek lehatárolása megfontolandó, a szabályozási tervben a zöldfelületek presztízsét, értékét növelné (Széchenyi tér).

Szükséges folytatni a **kerületi utcafásítási programot**. Előnyben kell részesíteni a termett talajba ültetett növényeket, ahol ez nem kivitelezhető, edényes növények kihelyezése javasolt. A kerületben a közterületek megújítása során a fasorok egy részének felújítására is sor került és sok utcában helyeztek el edényes fákat. A Belváros belső részein azonban vannak olyan utcák, terek, ahol egyáltalán nincs növényzet.

Hiányos fasorok pótlása elsősorban a fővárosi kezelésű utak esetében aktuális, ahol ezeket a meglévő fakataszter segítségével lehet pótolni.

A parkolók fásítása férőhelyvesztés elkerülésével több célú, mivel oldja a parkolók sivár megjelenést és árnyékhatásával kondicionálja a környezetet (MTA székház előtti parkoló, Petőfi téri parkoló).

A kerület zöldfelületeinek többsége értékes növényzettel rendelkezik. Kezdeményezni kell az arra érdemes idős, egészséges fákat, illetve egyéb egyedi tájértékeket (lépcsők, kerítések, kutak) védettség alá helyezését.

Zöldfelületi-, természetvédelmi nyilvántartások fejlesztése terén szükséges a Kerületi Önkormányzat, a Fővárosi Önkormányzat valamint az üzemeltetők összefogása. B-L Városüzemeltető Kft. rendelkezik fasori nyilvántartással, mely integrálva egy közös térinformatikai rendszerbe a Fővárosi fasornyilvántartás adataival és a közműszolgáltató cégek nyilvántartásaival, egy jól használható rendszer alakulna ki, amely többes hozzáféréssel (önkormányzat/főváros/Városüzemeltető Kft./Közterület-felügyelet/Közterület-hasznosítási Kft.) akár a meglévő Kommunálinfo rendszerét alapul véve segítené a közterület-használat engedélyezését, amivel helyrehozhatatlan rongálások elkerülhetők lennének (árnyékolók, szállító, rakodó járművek, koronacsonkolása, faverem lefedése stb.).

20. A belső úthálózat felújításának folytatása

A belső kiszolgáló utak felújítása a korábbi koncepciónak megfelelően folytatandó. A forgalomcsillapítás területi és lokális eszközeit ki kell használni. Az utak korlátozott sebességű övezeteket, azokon belül lakó-pihenő övezeteket alkothatnak. Megfontolandó a zónák kialakítása a kerület északi részén is. A közösségi közlekedés biztosítása fővárosi kompetencia, ezért a kerület részéről szorgalmazni kell a belső utakat használó autóbuszok (15, 115) elektromos járművekkel történő kiszolgálását.

Az utak felújításánál már a tervezési fázisban gondoskodni kell a megfelelően átgondolt, az utca arculatához és funkciójához igazodó utcabútorok alkalmazásáról.

21. Károsanyag kibocsátás csökkentése

Károsanyag kibocsátás csökkentésére több lehetőség kínálkozik, legtöbb a közúti közlekedéssel összefüggésben. A forgalomkorlátozást illetően a forgalomtechnika eszközeivel, elektromos buszok forgalomba állításával vagy akár a kerékpáros közlekedés fejlesztésével lehet eredményt elérni.

22. Monitoring rendszer kialakítása

A környezet állapotának figyelemmel kísérésére szükség van a monitoring rendszer továbbfejlesztésére, a zaj és levegőszennyezés mérés céljára eszközök beszerzésére és sűrűbb elhelyezésére, illetve a szolgáltatások megrendelésére.

23. Csapadékvíz gyűjtés, ciszterna program támogatása

A hirtelen lezúduló és a csatornarendszerben elfolyó csapadékvizek nem hasznosulnak, ezért szükség van a csapadékvíz visszatartás, felhasználás öntözésre (ciszterna program) támogatására. Ennek részletes kifejtését a későbbi HP3.3) tartalmazza.

24. Társasházak belső udvarainak megújítását célzó program folytatása

A jelenleg működő támogatási rendszer minél inkább hozzáférhetővé tételével **ösztönözni kell a társasházi kertek, belső udvarok minőségi fejlesztését.**

A belső udvarokban a szilárd burkolat csökkentése és a talajkapcsolatos növénykazetta kialakítási lehetőségeinek vizsgálata szükséges.

További megoldás lehet a **lakóterületek széttagolt belső tereinek egybenyitása**, ami által az elaprózott felületek nagyobb, tényleges zöldfelületi funkció fogadására alkalmas terekké alakulnak. Ennek megvalósításához a lakóközösség egyhangú kezdeményezésére van szükség, ezért a társasházak esetében ezen beavatkozás meglehetősen nehézkes.

25. Energiatakarékos megoldások alkalmazása

Az V. kerület sűrű beépítettsége, a városközponti funkciója fokozottabban igényli a környezetvédelmi törekvések megvalósítását. Ezen elvárások a fűtés-hűtés biztosításához szükséges energiatermeléshez primer energiahordozó felhasználással szemben határoznak meg komolyabb korlátozásokat. A környezet védelme megköveteli az energiatermeléssel járó káros kibocsátások csökkentését. Ennek első lépése, hogy energiatermelésre kizárólag vezetékes és megújuló energiahordozó hasznosítható.

A növekvő energiaigény kielégítésére a megújuló energiahordozó hasznosítása javasolható.

A klímaváltozás okozta felmelegedés kompenzálása a közterületen árnyékolók és árnyékoló fasorok telepítését teszi szükségessé, épületeknél elsődlegesen az épület fokozottabb hőszigetelését, hatékonyabb nyílászárók használatát igényli. A prognosztizált felmelegedés néhány éven belül eléri Budapesten is azt a szintet, hogy a gépi hűtés megoldása elkerülhetetlen lesz a beltéri megfelelő hőmérséklet biztosításához. A gépi hűtés

energiaigényét megújuló energiahordozó hasznosításával javasolt megoldani, különös tekintettel arra, hogy a fokozottabb hőhatás és az energiatermelésre alkalmas napenergia egyidejűleg jelentkezik. Gondot jelent a **klímaberendezések** kültéri egységeinek elszaporodása a homlokzati felületeken, melyek elrejtése megoldandó a városképvédelem érdekében. A **napenergia hasznosításához** szükséges épületgépészeti berendezések hasonlóan nem ronthatják az épület és a városkép látványát, elhelyezésük körültekintő tervezést igényel.

26. Hősziget-hatás csökkentése

Nyáron a burkolatok és az építmények felmelegednek és melegítik a környezetet. A negatív hatások egymást erősítik, mert a levegőt a gépjármű forgalom és a légkondicionálók is melegítik. Az V. kerületben **a sűrű beépítés, a viszonylag kevés zöldfelület és a nehezen átszellőző, teraszokkal beépült, keskeny utcák kollektív hatása** következményeként városi hősziget alakul ki. A zöldfelületek mérete nem elég nagy ahhoz, hogy ezt a jelentkező hatást csökkentsék; ténylegesen a több, jó megoldás együttes alkalmazása hozhat eredményt.

Ennek érdekében elsősorban a **burkolatok arányának lehetőség szerinti csökkentése**, a beton és aszfaltburkolat természetes térkőre cserélése, illetve a zöldfelületek növelése szükséges.

A **burkolt felületek árnyékolása** szintén jó eredményt mutat, amennyiben nappal árnyékolnak és naplementétől napfelkeltéig az árnyékolókat és szélfogókat beszedik. Legtökéletesebb árnyékolók a fák, ezért a Dunával párhuzamos utcákban fatelepítéssel, edényes fák elhelyezésével ajánlott a burkolatok árnyékolásának megoldása. Ahol növénytelepítésre nincs lehetőség, ott mesterséges anyagokkal célszerű árnyékolni.

A víz párolgása szintén jól enyhíti a hőséget, ezért párapukuk létesítése, további víz-felületek létesítése szintén kedvező eredménnyel jár.

1.3.2. Nem kerületi kompetenciájú és egyéb javasolt beavatkozások

1. Kerületi vállalkozói minőségbiztosítási rendszer kialakítása - vállalkozói klub létrehozása, minőségorientált ösztönző rendszer létrehozása.

A helyi vállalkozások közül az önkormányzat támogató ösztönző programjának értékelésében előnyt élveznek mindazon helyi szolgáltatók, akik az önkormányzat minőségjavító törekvéseihez csatlakoznak, legyen ez az önkormányzati portál javaslatok alkalmazása, magas színvonalú vendéglátás, szálláshelyek biztosítása, közös marketingben való részvétel. Ezen vállalkozások számára javasolt egy, az önkormányzat által létrehozott vállalkozói klubhoz - kerületi elit vállalkozások klubjához - való csatlakozás lehetősége, amelynek tagjaként különböző előnyökben részesülhetnek: rendszeres találkozók önkormányzati vezetőkkel, könnyebb információhoz jutás, pénzügyi ösztönzők (helyi miniprojektek kiírásával).

2. A közösségi közlekedés előtérbe helyezése

A közösségi közlekedés előtérbe helyezése egyértelmű érdeke a kerületnek, mert ezáltal csökken az átmenő és célforgalom is. Itt elsősorban nem a helyi lakók közlekedéséről van szó, hanem a kerületbe érkező, tulajdonképpen **a kerületet használók figyelmét kell a közösségi közlekedésre irányítani**, hogy autó helyett közösségi közlekedéssel érkezzenek a belvárosba. Ezzel önmagukat is és az itt élőket is megkímélik a felesleges parkolót kereső köröktől és nem utolsó sorban a nem oly sok felszíni parkoló megmarad a lakók számára.

3. Kerékpáros forgalom hiányzó kapcsolatainak megvalósítása

A kerékpáros közlekedés számára hiányoznak az északi kapcsolatok, ugyanakkor a kerékpáros infrastruktúra bővítése során nem támogatott az önálló kerékpárút, vagy kerékpársáv kialakítása, ha az férőhelyvesztéssel jár. Nem javasolt a kerékpáros szembevezetés további útvonalakon történő bevezetése sem. Az esetleges fejlesztés során a létesítendő BUBI állomások és kerékpártámaszok kialakítása nem történhet a lakossági férőhelyek rovására.

4. Mélygarázsok építése

A lakossági gépkocsi használat nem feltétlenül mindennapos, de nem is munkanaphoz kötött. A felszíni parkolóhelyek száma jelenleg is kevés, de minden más fejlesztés csak ennek rovására történhet. Ezért szükséges olyan mélygarázsok építése, ahol a lakosság kedvezményesen parkolhat. A meglévő magántulajdonban lévő pincegarázsok, parkolóházak esetében is **célszerű lenne a lakossági parkolóhely-bérlés** önkormányzati támogatása, ennek megalapozására a meglévő garázsok lakossági parkolás befogadására vonatkozó kapacitásának felmérése szükséges.

5. Elektromos töltőhelyek ellenőrzése

Az elektromobilitás várható terjedése kapcsán fel kell készülni az elkövetkező időszakban az előrelátható **töltőkapacitási igény növekedésére** infrastrukturális és üzemeltetési téren is, mindemellett számolni kell a szabályozási rendszer változtatásának szükségszerűségére. (Az elektromos töltőhelyeken ellenőrzés indokolt, hogy azokat csak a töltés idejére vegyék igénybe, ne parkolásra használják. Az ingyenes parkolás biztosítása az elektromos gépkocsik részére - számuk növekedésének függvényében - felülvizsgálandó a fővárosi szabályozásban.)

6. A csapadékvíz elvezetési rendszer korszerűsítése

A város központjában fekvő V. kerületben a történelmi múltban kialakított vízvezetés üzemel. A vízvezetés egyesített rendszerrel megoldott és egyes csatornaszakaszok már lassan megközelítik a 150 éves kort is. A rekonstrukció megvalósítását a kiépített hálózat kora, műszaki állapota mellett a klímaváltozás okozta szélsőséges csapadékesemények is szükségessé teszik, különösen a nagy záporok idején ma is fenntartott dunai vízbevezetésekkel okozott szennyezés felszámolási igényére. Reálisan, rendszer szinten csak nagyobb távlatban megvalósítható; elválasztott rendszerű vízvezetésének megoldására fel kell készülni, mert távlatilag az egyesített rendszer nem lesz fenntartható, sem a **Duna vízminőség védelme**, sem a szennyvíztisztító telep technológiájának védelme miatt. Első lépésben ehhez az átfogó csatornázási terv felülvizsgálata szükséges, amely aztán kerületi, majd az egyes utcák szintjére is lebontható lesz. Átmeneti megoldás is alkalmazható ott, ahol a csatornahálózat rekonstrukcióját, átépítését meg kell oldani, ott célszerű megelőlegezve az átépítésre kerülő szakaszon az egyesített rendszerű hálózat elválasztottá váló átépítése, még akkor is, ha rövid távon a továbbvezetés az egyesített rendszerű hálózattal történik.

7. A közvilágítási rendszer korszerűsítése

A közvilágításnak a közlekedésbiztonság és vagyonvédelem szolgálatán kívül jelentős szerepe van a városrész arculatformálásában, a közbiztonság javításában, ezzel a társadalmi közérzet javítását is szolgálja, miközben jelentős energiafogyasztó. A fejlesztési célkitűzés **egy gazdaságosabban üzemeltethető, energiatakarékosabb közvilágítási rendszer kialakítása**, amely mellett a közlekedésbiztonság és vagyonvédelem nem csökken, de az esztétikus megjelenésű, korszerű, energiatakarékos fényforrással rendelkező lámpatestek a kerület arculatát egyedivé és látványossá teszik. A kerület kiemelt épületeinek, építményeinek, tereinek a díszvilágítását is harmonizálni kell a közvilágítással, a megoldásnál a fényszennyezés mértékének a csökkentésére is törekedni kell. Közvilágítás és díszvilágítás tekintetében a Fővárosi Önkormányzat által elfogadott Világítási Mesterterv ajánlásai és előírásai az irányadóak.

8. Közműhálózatok racionális elhelyezése, korszerű közműfektetés

A kerület közművesítése történelmi múltú, a közműfektetés hagyományos módon, jelentős hely-pazarlással történt, s a közművek jelentős hányada előregedett, fokozatosan rekonstrukcióra szoruló. A fejlesztések, új építésekhez, épületrekonstrukciókhoz, közterületek rendezéséhez kapcsoltnak a közművek rekonstrukcióját is meg kell valósítani, amely során a **felszín feletti, alatti terekkel való szigorúbb gazdálkodás** követelményét is ki lehet elégíteni, a **közműfektetés helytakarékosabb megoldásával, a korszerűbb közműfektetési mód alkalmazásával**. Távolatlag számolni kell a közlekedés fejlesztéséhez, az álló és haladó forgalom számára szükséges térnyerési igényre, amelynek egy részét, várhatóan már csak a felszín alatt lehet majd biztosítani. Ennek kielégítése a közművek vízszintes elrendezésével járó helyfoglalásának a csökkentését teszi szükségessé, amely a közművek közműalagutas elhelyezésének igényét fogja előtérbe helyezni. A korszerű közműfektetéssel a racionális területgazdálkodás mellett az üzemeltetés, karbantartás lehetőségét is kedvezőbben biztosítja.

Előzetesen hálózatfejlesztési szándékait a Fővárosi Vízművek és a Fővárosi Gázművek jelezte, továbbá ismert a csatornahálózat előregedett állapota, a fokozatosan növekedő villamosenergia igény kielégítéséhez szükséges hálózatfejlesztési igények, valamint az elektronikus hírközlés országosan folyamatban levő hálózatfejlesztése, amely a kerület területét is érinti. Ezek összehangolt szervezése, lebonyolítása, kivitelezése az élfenntartása érdekében szükséges.

9. Árvízvédelem

A kerület közvetlen a Duna mellett fekszik, így az azon levonuló árhullámok árvízvédelmi feladatokat generálnak. A vízügyi ágazat által elkészített, egyeztetés alatt álló **nagyvízi mederkezelési terv** tartalmazza a nagyvízi meder lehatárolását és az egyes zonációira vonatkozó előírásokat, melyhez igazodni szükséges.

A Duna mentén a parti sávokra és az árvízi védekezés számára szükséges helybiztosítást az erre vonatkozó kormányrendeletben előírtaknak megfelelően kell biztosítani. Kiemelt figyelmet kell fordítani az elsőrendű védvonalról a mentett oldalon mért 110 m-es sávban a fakadóvíz előfordulásának veszélyére különösen az ezen belül létesítendő mélygarázsok létesítésénél.

A kerület számára a Duna egyben a csapadékvizek befogadója is, amelynél részben a mélyebben fekvő területekről és a nagyobb árhullámoknál a víz továbbvezetése és bevezetése átemelő műtárggyal oldható meg. Azok kapacitásánál is a szélsőséges csapadékesemények előfordulási lehetőségét figyelembe kell venni.

10. Felszín alatti vizek védelme, csatornahálózat fejlesztése rekonstrukciója, vízbázisok hidrogeológiai védőterületek kiemelt védelme

A kerület egészét érinti a felszín alatti vizek vízminőség védelme, valamint a Lukács-fürdő kútjainak és a Margitszigeti Magda-kút V. kerület területét is érintő hidrogeológiai „B” védőidoma, amely a kerület csatornahálózatának felújítását igényli. Az előregedő hálózatoknál fokozottan jelentkező infiltrációs hatások elkerülése a hálózatok mielőbbi rekonstrukciójának a megvalósítását igényli.

A felszíni vizek szennyeződésének megakadályozása is alapvetően fontos. **Ez is sürgeti az egyesített rendszerű vízelvezetés elválasztását**, valamint a csapadékvizeknél előforduló szennyezések továbbvezetésének a kizárását, a szennyezésnek kitett felületeknél megfelelő hordalék műtárgyak elhelyezésével.

11. Megújuló energiaforrások felhasználásának ösztönzése

A megújuló energiaforrások közül jelenleg az V. kerületben **csak a nap és szűkebb területi lehetőséggel a föld energiája hasznosítható**. Ezek hasznosításával jelentős vezetékes energiafogyasztás takarítható meg, amely részben az egyes ingatlanok, építmények fenntarthatóságát segítik, részben környezetkímélő hatásukkal jelentősen hozzájárulnak a kerület környezetének védelméhez.

Különös tekintettel a világörökség részét képező Budapest Duna-parti látképére a tetőtájba nem, vagy csak nagyon szűk korlátok között, **szigorú szabályozás mellett illeszthető be napenergia hasznosítására szolgáló berendezés**, mely ilyen szűk mozgástérben jelenleg nem megtérülő beruházás. Bár az utóbbi években a megújuló energiatermelés beruházási költsége ugyan valamelyest csökkent, de megtérülése a rezsicsökkentő energiaárak hatására csak lassabban várható, így igénybevételének növelése a környezettudatosságra törekvés ellenére sem kedvező. A növelés csak megfelelő támogatás biztosításával várható el. A kerület önkormányzatának az e célra igénybe vehető központi, állami támogatások igénybevételéhez az innovatív, műemléki jelentőségű területhez méltó megoldások, egyedi alkalmazások megtalálását ösztönző rendszert szükséges kidolgoznia.

12. Klímaváltozás hatáskompensálására a gépi hűtés megoldása megújuló energiahordozó hasznosításával

A meteorológiai előjelzések szerint a klímaváltozás okozta felmelegedés fokozódni fog. Amikor az átlagos napi középhőmérséklet 14 egymást követő napon meghaladhatja a 25 C-ot, azt épületgépészeti beavatkozás nélkül már egészségkárosodás nélkül nem lehet elviselni. Ez már az elmúlt évben az ország déli részén tapasztalható volt, s ennek északi irányba való eltolódása 5-10 éven belül eléri Budapest területét is. Ez a várható felmelegedés, **a nyári túlmelegedés klímavédelem nélkül már nem lesz kezelhető, amelyhez műszaki-gépészeti eszközökkel kell felkészülni**. A klímaváltozás kompenzálásához szükséges gépészeti berendezések energiaellátásához szükséges többlet igények a fenntartási költségeket növelnék. Ezért megoldást kell keresni - a komfortszint

csökkentése nélkül - az energiaellátás költségterheinek a mérséklésére, amely a fejlődés fenntarthatóságát segítené elő.

A klímaváltozás okozta felmelegedés kompenzálása a közterületen árnyékolók és árnyékoló fasorok telepítését teszi szükségessé, **épületeknél elsődlegesen a homlokzat fokozottabb hőszigetelését, hatékonyabb nyílászárók használatát igényli**, valamint szintén árnyékolás technikával az üvegfelületek túlzott felmelegedését előzhetjük meg, kevesebb hő jut a lakásokba, továbbá a tükröződés megakadályozásával az utca levegőjének felmelegedése is csökkenthető.

13. Duna-part fejlesztése

A Duna-part fejlesztése Fővárosi irányítással történik. A kerület célja az, hogy a csatlakozó zöldterületek, zöldfelületek minél hatékonyabban kapcsolódjanak a Duna parti fejlesztésekhez, ehhez elsősorban a rakpartokon átvezető gyalogos kapcsolatok biztosítása szükséges.

14. Főúthálózat felülvizsgálata

A főúthálózat vizsgálata tekintetében továbbra is a kerület célja a közlekedési kapcsolatok védelme, a hiányzó kanyarodási lehetőségek kialakításának vizsgálata a határoló főutak csomópontjainak átgondolásával a belső utak könnyebb feltárása érdekében, továbbá elvárás a kerület belső részeiről kifelé irányuló forgalom akadálytalanságának biztosítása. A tranzitforgalom rakparton és a kerületet határoló főútvonalakon tartása elvárás a lipótvárosi forgalomcsillapítás megőrzése érdekében. A kerületet terhelő átmenő forgalom csökkentése túlmutat a kerület határán, ezt a fővárosi hálózat fejlesztésével lehet megoldani.

1.4. A tematikus célok és a kiemelt kerületi beavatkozások közötti kapcsolat

Helyi társadalom - Lakosságában, közösségeiben aktív kerület			Világvárosi belváros – Gazdaságában minőségileg megújult kerület			Élhető lakókörnyezet - Arculatában, környezetében értékőrző kerület		
T1	T2	T3.	T4.	T5:	T6:	T7:	T8:	T9:
KIEMELT KERÜLETI BEAVATKOZÁSOK²								
1.	5.	2.	7.	10.	8.	15.	20.	25.
3.	6.		9.	13.	16.	17.		26.
4.	24.		11.	14.		18.	21.	
			12.			19.	22.	
						23.		

² Az egyes beavatkozások csak annál a tematikus célnál jelennek meg, mellyel legerősebb a kapcsolata!

2. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

2.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával

2.1.1. Előzmények az akcióterületek IVS-ben történt kijelölése kapcsán

A 2007-2013 időszakra vonatkozóan készített IVS még 8 db akcióterületet nevesített. Ezek az alábbiak voltak:

1. Észak-Lipótvárosi rekreációs tengely
2. Belváros új Főutcája északi szakasz
3. Parlamenti térség
4. Hídfőterek és új pesti korzó
5. Belváros új Főutcája déli szakasz – BUFK II.
(a kerület egésze az akcióterület!)
6. Belváros új Főutcája déli szakasz – Déli Belváros Megújítása
(a továbbiakban: DBM)
7. Reprezentatív kaputérség
8. Kossuth Lajos utca

Az egyes akcióterületek lehatárolása projektszemlélet mentén történt, igazodva az akkori aktuális pályázati lehetőségekhez, mint például a Budapest Szíve Program, a „Reprezentatív kaputérség” projekt, a „Belváros új Főutcája” projekt, a „Lipótvárosi rekreációs tengely” projekt.

A projektszemléletű lehatárolás eredménye volt, hogy az akcióterületek területileg átfedték egymást, valamint a funkcionálisan homogén fejlesztések – pusztán projekti lényegükből fakadóan – más-más akcióterületet alkottak.

Az IVS 2013-ban történt felülvizsgálata során az akcióterületek rendkívüli szétaprózódásának, valamint a projektszemléletű területi lehatárolásának elkerülése érdekében új megközelítés és lehatárolás került elfogadásra. Ekkor azonban még figyelemmel kellett lenni a kerületben megvalósítási, vagy elszámolási folyamatban lévő projektekre (Belváros új Főutcája Déli Szakasz – DBM), ezért a kerület egészét magában foglaló akcióterület mellett, megjelent a DBM is, mint „elvi” jellegű akcióterületi lehatárolás.

Végeredményben az IVS-ben két akcióterület került kijelölésre a kerületben:

1. Az egész kerületet magában foglaló „Belváros-Lipótváros Akcióterület” elnevezésű;
2. A „Belváros új Főutcája Déli Szakasz – DBM” elnevezésű másodlagos, vagy DBM akcióterület;

2.1.2. Belváros-Lipótváros Akcióterület

Már a 2013-ban készült IVS felülvizsgálat során is megállapításra került az akcióterületek kijelölésénél: *„Ezen másodlagos akcióterület elhagyandó, amint annak létjogosultsága bármilyen okból megszűnik.”* A stratégia készítése során történt egyeztetések eredményeképp az IVS-ben másodlagos akcióterületként nevesített „Belváros új Főutcája Déli Szakasza – DBM” elnevezésű akcióterület megszüntethetővé vált.

Ennek eredményeképp tehát Belváros-Lipótváros területén egyetlen egy akcióterület kijelölése történt meg, vagyis az egész kerületet magában foglaló „Belváros-Lipótváros Akcióterület” elnevezésű akcióterület.

Ezen gondolathoz hozzáfűzendő azonban azon korábbi tervezési gyakorlat, mely szerint, az akcióterület kijelölése indikatív, melynek pontosítására lehetőség van – a legtöbb esetben szükség – az akcióterületi terv elkészítése során.

Tehát az akcióterületek kijelölés módosításának alapesetben nem a stratégiához van közvetlen visszacsatolási kényszere, hanem az Akcióterületi Tervhez (a továbbiakban: AT), mivel abban kell utca-, vagy telekhatáros pontossággal megtenni a lehatárolást.

2.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése

2.2.1. Kulcsprojektek

A kulcsprojekt stratégiában alkalmazott definíciója:

"A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemezően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének."

A projekt kódolása: KP

KP1.) Belváros-Lipótváros Sportközpont kialakítása

A Vadász utca 30. szám alatt valósul meg a sportközpont. A projekt jelentőségét mutatja, hogy a *Kormány 68/2017. (III. 23.)* számú rendeletével nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánította a beruházást.

A Középülettervező Zrt.-vel történt tervezői megbízás alapján a tervezési munka jelenleg folyamatban van.

KP2.) Podmaniczky tér felújítása

A 2016. évi TÉR_KÖZ városrehabilitációs pályázaton nyertes projekt, a *604/2016. (IV.27.)* számú Fővárosi Közgyűlési határozat szerint.

Az Arany János utcai metrómegállóhoz kapcsolódó tér a közeljövőben több közlekedésfejlesztésben is érintett (trolivégállomás áthelyezése, metró felújítás). Ehhez kapcsolódóan lehetőség nyílik a tér átszervezésére, gyalogos- és biciklibarát kialakítására és felújítására.

A projekt tartalma (építés és eszközbeszerzés):

- trolibusz végállomás megszüntetése, trolibusz megálló áthelyezése a Bajcsy-Zsilinszky útra
- tér körüli utcák gyalogos szintbe emelése (kiemelt szegély csak a Bajcsy-Zsilinszky út felé)
- biciklisbarát találkozási pont kialakítása
- szabadtéri sakk és Mölkky pálya³
- zöldfelület újragondolása: kiemelt növénykazetták mennyiségének csökkentésével fásított köztér kialakítása

---

³ Skandináviából származó, szabadban is játszható, fából készült dobójáték.

- nem működő szökőkút helyett új, záportározó vizes elem alkalmazása
- rendezvényeket kiszolgáló jet-vill akna⁴ telepítése
- közösségi biciklitároló a Vadász utca 28. alatti üres üzlethelyiségben

A B-L Vagyonkezelő Zrt.-vel kötött megbízási szerződés alapján a tér megújítása elindult.

2.2.2. Hálózatos projektek

A hálózatos projekt stratégiában alkalmazott definíciója:

„A hálózatos projekt

- több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll,
- a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed,
- a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik.

A hálózatos projekt lehet integrált projekt, ez esetben az együttműködő projektelemek különböző jellegűek, más-más megvalósítójuk van. (közlekedési hálózat fejlesztés részeként belső tehermentesítő utak építése; kerékpárút hálózat részeként kerékpárutak építése és kijelölése; az energiafelhasználás csökkentéséhez kapcsolódó, közintézmények energetikai célú beruházásait tartalmazó projektek; tehetséggondozási projektek összessége a település közoktatási intézményeiben)”

A projekt kódolása: HP

HP1.) Az épített környezetet érintő beavatkozások

HP1.1.) Homlokzatfelújítási program

Célja, hogy középtávon valamennyi kerületi homlokzat, a földszinti portálokkal együtt megújuljon. Homlokzatfelújítás esetén a pályázati támogatás elnyerésének vagy folyósításának feltétele, hogy a földszinti utcai homlokzata megtervezésre kerüljön portálok és rekláamberendezések szabályossá tétele érdekében, egyeztetve a földszinti üzletek tulajdonosaival, bérlőivel. A társasházi támogatás keretében támogatott építési munkák az árnyékolók egységesítése, használaton kívüli reklámok, cégérek, vitrinek bontása, pincei víztározók, ciszternák kiépítése, gépjárműtárolók kialakítása.

Homlokzatfelújítás keretében a homlokfal hőszigetelésének megoldása is szükséges, továbbá fontos az ilyen beavatkozások világörökségi környezet, műemléki épület esetében történő alkalmazhatósági és támogathatósági feltételeinek kidolgozása, szabályozása.

---

⁴ Környezettudatos településfejlesztés és a közműszolgáltatásokat biztosító berendezések elhelyezése a közterületeken, a berendezések felszín alá süllyesztésével.

HP1.1.A.) Homlokzatfelújítási alprogram

Üzletportál, kirakat felújítási pályázat, üzlettulajdonosok, üzemeltetők részére – támogatási rendszer kidolgozása.

Azok a társasházak nyerhetnek támogatás a portáljuk felújítására, melyek egyébként a saját homlokzatuk felújítására korábban kaptak már támogatást.

Lehetséges támogatási rendszer az önkormányzati településképi rendeletben szabályozott módon.

HP1.2.) Lakossági energiahatékonysági beruházások a védettségi környezet figyelembevételével

Javasolt pályázati lehetőség útján az alábbiakban felsorolt beruházások ösztönzése, támogatása:

- nyílászáró csere, passzítása, fa nyílászárók felújítása;
- bejárati ajtó hőszigetelt üvegre cserélése;
- padlásfödém szigetelés;
- tűzfalak, légudvari falak szigetelése;
- egyhájú, rossz hőszigetelő légudvari ablakok cseréje, illetve hőszigetelő üvegre cserélése;
- történeti alakok egyik szárnyában az üvegezés keménybevonatos üvegre való cseréje;
- az épületeket fel kell készíteni a klímaváltozás hatására jelentkező felmelegedés kompenzálására is, az épületek gépi hűtése néhány éven belül elkerülhetetlen lesz, ennek a műszaki berendezésének a telepítési lehetőségét az épület arculatváltoztatása nélkül kell megoldani;
- épületgépészeti felújítás keretében a megújuló energiahordozó hasznosítás lehetőségének is a biztosítása az épületek energiahatékonyságának javítására és a fenntartási költségeinek csökkentésére;

HP1.3.) Épületek belső udvarán a zöldfelületi fejlesztések további ösztönzése

A kerület pályázat útján támogatja a zöldfelületi fejlesztéseket, melyet a jövőben is folytatni kíván.

Javasolt a társasházak belső udvari feltöltésének felmérése, és ott ahol az udvar alatt nincs pince tényleges zöldítési program elindítása.

HP1.4.) Városhal mente – társasházi homlokzatok és udvarok felújítása és az udvarokba közösségi tér kialakítása

A középkori városhal bemutatására több lehetőség kínálkozik. Ez történhet a városhal menti „tanösvény” létesítésével, szervezett programként a társasházak időszakos megnyitásával, vagy oktatási-, helytörténeti-, nevelési- és identitás erősítő eszközökkel. Zöldfelület bővítés a belső udvarokban. (A beavatkozás fő célterülete lehet, ahol jól

látható és bemutatható a városfal: Múzeum krt. 9., 19., 21., 23-25., 27., 29., 31-33., Vámház krt. 16., Királyi Pál u. 13/A., 13/B., Bástya telekcsoport.). Városfal bemutatóteremben lévő információs terminál feltöltése információval, esetlegesen közterületen elérhetővé tétele.

HP1.5.) Történelmi, történeti bazárok fejlesztése

A Ferenciek tere környezetében lévő átjáró házak belső udvarai, az egykori bazárok (Ferenciek tere 3-4-5., és 7-8., Petőfi 3.) belső udvarainak felújítása, zöldfelületek bővítése. A kerületi tulajdonú helyiségek felújítása, továbbá az egyetemi könyvtár bevonása.

HP1.6.) Közterületi zöldfelületek, közparkok intenzív fenntartása, innovatív fejlesztése

A Duna-part fejlesztése is idekapcsolódik, de a kerületben az alábbi helyeken van szükség (tulajdon- és kezelői jogoktól függetlenül) közterületi zöldfelület felújításra (Szabadság tér, Nyugati tér, Podmaniczky tér, Erzsébet tér). Növényzettel fedett felület növelése a Szabadság tér, MTA székház előtti zöld szigetben.

HP1.7.) Városház utca és környéke felújítása II. ütem

A Városház utca és környéke felújítása projekt hét közterület megújítását tartalmazza, melynek I. ütemeként 2017-ben megvalósult a Városház utca és Párisi utca, II. ütemként pedig megújításra kerül a Gerlóczy utca, Semmelweis utca, Vitkovics M. utca, Kamermayer Károly tér, Vármegye utca is összhangban a korábbi közterület megújításokkal. A rehabilitáció keretében a parkolás és gyalogos közlekedés funkcionális újragondolása, térkő burkolatok alkalmazása, zöldfelület növelése, javítása valósul meg. A kivitelezés a tervek szerint 2017 őszén indul, és a munkálatok előre láthatóan egy évet vesznek igénybe, mely időszak alatt a munkálatok további két ütemre lesznek bontva.

HP2.) Intézményfejlesztés

HP2.1.) Papnövelde utcai bölcsőde felújítás, sószoba létesítése

HP2.2.) Széchenyi rakparti bölcsőde fejlesztése

HP2.3.) Játékkal-mesével Óvoda felújítása, csoportszoba bővítés, sószoba létesítése

HP2.4.) Hild József Általános Iskola teljes vízvezeték rendszerének és ablakainak cseréje (becsült érték: 70 millió Ft)

HP2.5.) Időskorúak Gondozóház bővítése két szobával (4-6 fő) az intézmény melletti lakások átalakításával

HP3.) Infrastrukturális problémák kezelése

HP3.1.) KözWc program elindítása – fővárossal partnerségben;

Közterületek, parkok, játszóterek higiénikusabb használatához lassan az elfogadottá vált kutya ürülékgyűjtő edények mellett a humán szociális igényeket kielégítő köz WC-k telepítését is meg kell oldani. Jelenleg a kerületben, az Önkormányzat üzemeltetésében a Károlyi kertben és az Olimpia parkban üzemel nyilvános illemhely, illetve a Fővárosi Csatornázási Művek üzemeltetésében a Honvéd téren és a Szent István téren található automatikus működésű nyilvános WC, köztéri illemhely, amely a kerület helyi és vendégforgalmához képest rendkívül kevés. A közterületeken jól látható helyeken utcabútoroként lehet az automatizált, vandálbiztos közterületi WC-eket elhelyezni, ahol a megfelelő közhálózati közműcsatlakozások rendelkezésre állnak. A ma már blokkos összeállítású köz WC-k csatorna-ivóvíz és villamosenergia csatlakozás kiépítését igénylik. A gazdaságos üzemeltetés érdekében a villamosenergia ellátást lehet napelem segítségével biztosítani, az V. kerületben azonban a világörökségi területre való tekintettel ez a megoldás nem tekinthető követendő példának. A kerületi szabályozás szerint nyilvános illemhely a közterületen legfeljebb 2 egységet magába foglaló építményben, pavilonban helyezhető el, ezért a cél a meglévő, felszín alatti, de jelenleg nem illemhelyként funkcionáló létesítmények eredeti rendeltetésének helyreállítása, illetve újak létesítése.

A 2-es villamos rekonstrukciójára készített tervek Lánchíd és Erzsébet-híd közötti szakaszán lévő viadukt felújításához kapcsolódóan is megfogalmazódott nyilvános illemhelyek elhelyezésének gondolata a villamos alatti viadukttérben.

HP3.2.) Integrált közműalagutak kialakításának, használatának előírása – fővárossal partnerségben;

A közterületek igényesebb alakításához, a közterületek humanizálásához a közművek racionális elhelyezésének megoldása szükséges, úgy a felszín alatt, mint a felszín felett, hogy a közlekedés-fejlesztés területi igényein kívül az utca-fásításra és utcabútorozásra több hely maradjon. Ennek biztosítására a vízszintes közműelrendezés helyfoglalását csökkenteni kell, amelyet a közművek egymás fölé telepítésével, a közművek függőleges elrendezésével lehet megoldani. Erre a korszerűbb közműfektetési mód, a közművek közműalagútba való elhelyezése ad lehetőséget. A közműalagutas közművesítés a helytakarékos területgazdálkodás mellett kedvezőbbé teszi a közmű üzemeltetését és karbantartását.

A főváros közműellátására közművenként egységes hálózati rendszerek állnak rendelkezésre, így a közműfektetés korszerűsítésére a fővárossal együttműködve nyílik lehetőség. Különösen fontos beavatkozási terület lehet a Kossuth Lajos utca.

HP3.3.) Csapadékvíz gyűjtés és felhasználás megoldása – fővárossal partnerségben;

A terület csapadékvíz elvezető rendszerét fel kell készíteni a klímaváltozás hatására előforduló szélsőséges csapadékesemények elvezetésére, különös tekintettel a terület előregedett hálózati rendszerére. Jelenleg sem közterületen, sem magánterületen nem megoldott a csapadékvíz gyűjtése, és öntözési célú hasznosítása. Át kell gondolni a fővárossal együttműködésben a vízvezetés rendszerének felülvizsgálatát, kapcsolódva az előkészületben lévő *fővárosi vízgazdálkodási koncepcióhoz*, mely várhatóan rendszerszintű programmal reagál a csapadékvíz-gazdálkodás kérdéseire. Célszerű lenne a jelenlegi egyesített rendszerű vízvezetést legalább távlatilag elválasztott rendszerűvé alakítani. Ehhez a főváros csatornázási tervének a felülvizsgálata is szükséges.

A környezettudatos gondolkodás jegyében fontos cél a nem hasznosuló csapadékvíz helyben kezelése és hasznosítása, ciszterna-program kidolgozása, mely keretében új, az esővizet megtartó elemek és technikai megoldások (növényesített folyókák, esőkertek, esővízkezelő terek, szikkasztók, időszakos tározók), megismertetése és elterjesztése történne.

HP3.4.) Lakosok felszín alatti parkolásának elősegítése, támogatása

A közterületekkel való racionálisabb gazdálkodás szükséges a növekvő közlekedési igények területfoglalásának a helybiztosításához. Elkerülhetetlen lesz a belvárosban a közlekedés területigényének legalább egy részét a felszín alá vinni. Ennek a megoldásnak az alapfeltétele a közművek helyfoglalásának a csökkentése, amelyre a korszerű közműfektetési mód, a közműalagutas közműfektetés alkalmazása adhat lehetőséget.

Meg kell vizsgálni azon épületeket, ahol használaton kívüli pince- szuterén, félszuterén, alagsori helységek vannak, hogy alkalmasak-e adott esetben ilyen célú hasznosításra. Vizsgálni kell, hogy a kihasználatlan helyiségek egybenyitásával kialakítható-e házon belüli parkolás.

Önkormányzati program elindítása a kerületi mélygarázsok bevonásával, ezen garázsokban lévő szabad kapacitások terhére a kerületi lakosok felszín alatti parkolásának támogatása, a felszín feletti éves lakossági parkolási engedély fejében.

HP3.5.) Lipótváros forgalomcsillapításának folytatása

A Kossuth Lajos tér rekonstrukciójának következményeként átalakult forgalomáramlás kedvezőtlenül érintette Lipótvárost, mert a terület észak-déli tranzitjellege tovább erősödött a belső utcák használatával. A probléma kezelésére javasolt a József Attila utcától északra eső területen funkcionálisan elkülönített zónák kialakítása, melyek között az átjárhatóság korlátozott módon történhet, szelektív áthajtás bevezetésével, a zónákba többirányú be- és kihajtás biztosításával.

További törekvés az átmenő forgalom fokozatos kiszorítása a belvárosi lakóutcákból.

A kerületet határoló főközlekedési utakról nem megoldott, illetőleg kevés a balra nagyívben történő kanyarodási lehetőség, ami Lipótváros tekintetében annyiban kedvező, hogy egy újabb forgalmi irány a kerület belső utcáit további forgalommal terhelné. Ugyanakkor kiemelten fontos lenne az Andrássy út - Bajcsy-Zsilinszky út csomópontban a Bajcsy- Zsilinszky útról József Attila utcára irányuló balra kanyarodási lehetőség megteremtése, ami a jelenlegi gépjármű forgalom mellett a csomópont túlterheltsége miatt nem kivitelezhető. A fővárosi szintű forgalomszervezés hosszú távú koncepciójában szerepel a belső városrész forgalomcsillapítása. Ez esetben fent említett csomópontban a hiányzó balra kanyarodási lehetőség kialakítási szándékot továbbra is fenntartjuk, ezzel a József Attila utcára irányuló, Lánchíd felé tartó gépjárművek főközlekedési úthálózaton közlekedve nem terhelnék az Erzsébet tér forgalomcsillapított útszakaszát.

HP4.) Egyéb beavatkozások

HP4.1.) Társasházi kerékpártároló létesítések további támogatása

A kerület pályázat útján támogatja a társasházi udvarokban és osztatlan közös tulajdonú helyiségekben a fedett kerékpártárolók kialakítását, melyet a jövőben is folytatni kíván.

HP4.2.) Zárt, őrzött, közösségi kerékpártároló létesítése

Az üresen álló pinchelyiségek hasznosításának egyik lehetséges megoldása, ahol a kerékpárok tárolása akár hosszabb időre megoldható (akár téli időszakban is). A kerékpártárolást ötvözheti egyéb kerékpározáshoz kapcsolható funkciókkal, így az építményben helyet kaphat öltöző vizesblokkal, szerelősarok, vagy akár széles körű kerékpáros eszközbérlési lehetőség is.

HP4.3.) Ifjúsági közösségi tér létrehozása

A korábbi kerületi sikeres projekt folytatásaként további, olyan közösségi tér kialakítása tervezett, ahol a fiatalok szívesen töltik idejüket, ezeken a helyeken összejöhetnek, közös programokat szervezhetnek, de a pályaválasztással, a továbbtanulással vagy a különböző ösztöndíjprogramokkal kapcsolatban is tájékoztatást, felvilágosítást kaphatnak.

HP4.4.) Utcafásítás, facsemeték lehetőség szerinti kihelyezése

Az önkormányzat céljai között szerepel a kerület zöldfelületeinek megőrzése, fejlesztése, bővítése, ennek érdekében pedig minél több fa telepítése. A termett talajba ültetés elsőbbséget élvez, azonban ahol ez nem kivitelezhető, ott az edényes növények elhelyezése jelenthet megoldást. A hiányos fasorok pótlására is szükség van, továbbá fontos a meglévő parkolók lehetőség szerinti fásítása, vagy egyéb innovatív zöldítési megoldások megvalósítása. (MTA székház előtti parkoló, Petőfi téri parkoló).

HP4.5.) A bérlakás állomány állagmegóvása, felújítása

A kerületi bérlakások minőségi színvonalának biztosítása, növelése a népességmegtartás egyik fontos eleme. Egyrészt legyen kiadható bérlakás, másrészt annak élhetősége alkalmas legyen tartós ott tartózkodásra, lakhatásra.

Nem csupán a meglévő bérlakások minőségének javítása, hanem azok számának növelése is cél.

2.2.3. Pontszerű fejlesztések

A pontszerű fejlesztések / egyéb projekt stratégiában alkalmazott definíciója:

„Egyéb, a fenti kategóriákba be nem sorolható projektek (nem akcióterület, nem kulcs-, nem hálózatos projekt, pl. egyedi, pontszerű fejlesztés).”

Mivel az V. kerület teljes területe akcióterületként került kijelölésre, ezért e pont nem releváns.

2.2.4. „Soft” beavatkozások és tervi előkészítés

A „soft” kategóriába azon beavatkozások tartoznak, melyekhez nem kapcsolódnak infrastrukturális fejlesztések. A soft beavatkozások szervezetfejlesztés, program és szervezetek közötti együttműködésekkel eredő integrált akciók végrehajtását jelenti.

Továbbá itt tünteti fel a stratégia azokat a tervezési feladatokat is, amelyek egyes speciális, szakági vonatkozásokban jelentenek előrelépést a feladatok meghatározásában.

A projekt kódolása: SP

SP1.) Óvodákban idegen nyelvű csoportok létrehozása

Kerületi szinten jelentős igény mutatkozik idegen nyelvű csoportok indítására, ezért program szinten is ki lehetne terjeszteni minden óvodában. A megvalósításnak jogi akadálya nincs, fenntartói szándék, és finanszírozás biztosítása szükséges.

SP2.) Múzeumok turisztikai - flag ship⁵ - kiállításainak befogadása

SP3.) A minőségi szolgáltatás és kiskereskedelem ösztönzését támogató marketingtevékenység és az ehhez kapcsolódó helyi vállalkozói klub szervezése

A helyi kínálat különösen a kereskedelem terén sok tekintetben elmarad attól a szinttől, amire főleg a kerület központi, leginkább frekventált területein kívánatos lenne annak érdekében, hogy Budapest belvárosa valóban világvárosi színvonalat képviseljen. A kerület meghatározó gazdasági ágazataiban esetében a **cél a minőség, a színvonal**

---

⁵ Kiemelkedő értékkel bíró, zászlóshajó termékek, brandképviselő.

emelése, a magasabb fizetőképességű, részben külföldi üzleti és turisztikai célcsoportok elérése, ezek arányának növelése a kerület vendégforgalmában. A kerületnek ezért el kell ismernie azon helyi vállalkozások tevékenységét, amelyek törekednek az innovációra, a minőség javítására. Fontos a formális kapcsolatrendszerek kereteinek kialakítása a helyi vállalkozásokkal, akik ezáltal érezhetik, hogy megbecsült szereplői a kerület gazdaságának és értékelik az erőfeszítéseiket. Az önkormányzati célok elérése nem képzelhető el a vállalkozókkal való **folyamatos partnerség** nélkül.

A kerület alapvető célja a szolgáltatások és a kiskereskedelmi kínálat minőségi növelése. Ennek eléréséhez szükséges azon vállalkozások ösztönzése, támogatása, amelyek tevékenységében ezen elemek megjelennek. Ezen vállalkozói törekvések direkt módon nem támogathatók, de az önkormányzat számára több olyan eszköz áll rendelkezésére, amellyel hatékonyan segítheti a minőségnövelő vállalkozói törekvéseket:

- Kerületi vállalkozói klub létrehozása, az önkormányzattal való személyes kapcsolatok kialakítására számukra rendszeres találkozók szervezése, bevonásuk a kerület szándékainak, törekvéseinek megismerésébe, javaslataik, ötleteik befogadása, beépítése a kerületi fejlesztések közé.
- Kerületi marketing tevékenység kialakítása és működtetése a kerület szempontjából kívánatos külföldi célcsoportok irányába.
- A kifejezetten minőségi fejlesztésekre törekvők segítése, támogatása (kedvezményes helyiségbérleti lehetőségekkel, reklámfelületekkel, tervezési tanácsadással).
- Helyi vállalkozói pályázatok szervezése, díjazása, a minőség elismerésére.
- A minőségi fejlesztéseket megvalósító helyi vállalkozások számára marketing lehetőségek biztosítása a kerületi média felületeken.

SP4.) A helyi kiskereskedelmet és a fiatal kisipari vállalkozók betelepülését ösztönző és marketingtevékenység támogató program kidolgozása

A kerületben máig nagy hagyományokkal rendelkezik a kisipar, bár csökkenő számban, de még mindig megtalálhatók speciális gyártók és javító szolgáltatások a kerület kínálatában, mint például ruhakészítő, cipőkészítő, javító, műszerész, keramikus. Ezek fenntartása, fejlődése a helyi lakosság számára is kedvező, de a kerület kínálati palettáját is érdekes színfolttal bővíti. Az önkormányzat támogatja ezen helyi vállalkozásokat, amit marketingtámogatással tud elérni.

SP5.) Kerületi turisztikai értékleltár készítése és terjesztése

A kerület turisztikai kínálatára nincs maradéktalanul kihasználva és legfőképp nincsenek összegyűjtve azon értékek, vonzerők, amelyekre a helyi turizmus fejlesztését, a minőség növelését lehetne építeni. A projekt keretében összegyűjtésre és bemutatásra kerülnek a kerület turisztikai vonzerői, potenciálja, a kulturális örökségtől kezdve a

programokon, rendezvényeken át a vendéglátás, szórakozás értékes kínálati elemeit is magában foglalóan. A turisztikai értékleltár az alapját jelentheti egy igényes kerületi turisztikai bemutatkozó (webes és nyomtatott) összeállításának is.

SP6.) Művészeti inkubátorház üres önkormányzati helyiségek bevonásával

A korábban megvalósult *Paloma-program* mintájára a sikeres kezdeményezés további folytatása.

SP7.) Egészségmegőrzési programok

A lakosságmegetartás és az életminőség javítása érdekében elsősorban prevenciószűrővizsgálatok szervezésével lehet az itt lakókat megszólítani, amelyek feltárják a kezdődő betegségeket, problémákat, és segíthetik az egészséges életmódra való áttérést.

Programként egészségnap szervezésével a megjelenteknek egészségügyi, fittségi méréseket, szűrővizsgálatokat és tanácsadást lehet biztosítani, ahol a résztvevők értékelést és javaslatokat kapnak a megjelent szakemberektől.

SP8.) Közlekedési eszközök szabályozása

Az utóbbi években igen jelentős számban jelentek meg főleg a belváros frekventáltabb részein (jellemzően gyalogos utcákban) olyan elektromos járművek, melyek használatát sem a KRESZ, sem más jogszabály nem szabályozza. (Kerékpár, teherszállító kerékpár, tricikli, riksa, segway, gördeszka, roller, hoverboard, beerbike stb). Közlekedésük a gyalogos közlekedés biztonságát veszélyezteti, ezért azok korlátozását, illetve használatuk kereteit vizsgálni, és szabályozni szükséges. A lakossági panaszok súlya miatt az utak használata vonatkozásában a KRESZ módosítására van szükség

SP9.) Szépkorúak és kiskorúak (4-10 éves kor) közös foglalkoztatása, gondoskodásra nevelés

A projekt lényege, hogy a Nyugdíjas Házba, vagy az Időskorúak Gondozóházába szervezett foglalkozásokon időseknek és a programban részt vevő óvodás, és kisiskolás gyerekeknek mindennap vannak közös programjaik: zenehallgatás, tánc, művészeti és kézműves-foglalkozások, mesehallgatás, emellett együtt is ebédelnek.

A foglalkozásokon több oktatási-nevelési intézményből, más-más csoportok vehetnek részt előre megbeszélte csoportbeosztás szerint. A programban résztvevő idősek pozitívabb gondolkodással rendelkeznek, javul az emlékezetük, több kapcsolatot építenek ki, hasznosnak érzik magukat azáltal, hogy egy közösséghez tartoznak. A gyerekeknek érzékenyítő programként fejlettebbek lesznek a szociális készségeik, könnyebben néznek szembe a növekedéssel és öregedéssel járó folyamatokkal, és megtanulják a gyengébbek tiszteletét.

2.3. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés
Kulcsprojekt	KP1.) Belváros-Lipótváros Sportközpont kialakítása	nincs adat
	KP2.) Podmaniczky tér felújítása	tervezést követően beárazható
Hálózatos projektek	HP1.) Az épített környezetet érintő beavatkozások	
	HP1.1.) Homlokzatfelújítási program	nincs adat
	HP1.1.A.) Homlokzatfelújítási alprogram	nincs adat
	HP1.2.) Lakossági energiahatékonysági beruházások a védettségi környezet figyelembevételével	nincs adat
	HP1.3.) Épületek belső udvarán a zöldfelületi fejlesztések további ösztönzése	nincs adat
	HP1.4.) Városház menté – társasházi homlokzatok és udvarok felújítása és az udvarokba közösségi tér kialakítása	nincs adat
	HP1.5.) Történelmi, történeti bazárok fejlesztése	nincs adat
	HP1.6.) Közterületi zöldfelületek, közparkok intenzív fenntartása, innovatív fejlesztése	nincs adat
	HP1.7.) Városház utca és környéke felújítása II. ütem	nincs adat
	HP2.) Intézményfejlesztés	
	HP2.1.) Papnövelde utcai bölcsőde felújítás, sószoba létesítése	nincs adat
	HP2.2.) Széchenyi rakparti bölcsőde fejlesztése	nincs adat
	HP2.3.) Játékkal-mesével Óvoda felújítása, csoportszoba bővítés, sószoba létesítése	nincs adat
	HP2.4.) Hild József Általános Iskola teljes vízvezeték rendszerének és ablakainak cseréje	becsült érték: 70 millió Ft
	HP2.5.) Időskorúak Gondozóház bővítése két szobával (4-6 fő) az intézmény melletti lakások átalakításával	nincs adat
	HP3.) Infrastrukturális problémák kezelése	
	HP3.1.) KözWc program elindítása – fővárossal partnerségben;	nincs adat
	HP3.2.) Integrált közműalagutak kialakításának, használatának előírása – fővárossal partnerségben;	nincs adat
	HP3.3.) Csapadékvíz gyűjtés és felhasználás megoldása – fővárossal partnerségben;	nincs adat
	HP3.4.) Lakosok felszín alatti parkolásának elősegítése, támogatása	nincs adat
	HP3.5.) Lipótváros forgalomcsillapításának folytatása	nincs adat

HP4.) Egyéb beavatkozások		
	HP4.1.) Társasházi kerékpártároló létesítések további támogatása	nincs adat
	HP4.2.) Zárt, őrzött, közösségi kerékpártároló létesítése	nincs adat
	HP4.3.) Ifjúsági közösségi tér létrehozása	nincs adat
	HP4.4.) Utcafásítás, facseteték lehetőség szerinti kihelyezése	nincs adat
	HP4.5.) A bérlakás állomány állagmegóvása, felújítása	nincs adat
„Soft” beavatkozások és tervi előkészítés	SP3.) Óvodákban idegen nyelvű csoportok létrehozása	nincs adat
	SP4.) Múzeumok turisztikai - flag ship ⁶ - kiállításainak befogadása	nincs adat
	SP5.) A minőségi szolgáltatás és kiskereskedelem ösztönzését támogató marketingtevékenység és az ehhez kapcsolódó helyi vállalkozói klub szervezése	tervezés: 10 millió Ft éves tevékenység: évi 15 millió Ft
	SP4.) A helyi kiskereskedelmet és a fiatal kisipari vállalkozók betelepülését ösztönző és marketingtevékenység támogató program kidolgozása	10 millió Ft
	SP5.) Kerületi turisztikai értéktár készítése és terjesztése	15 millió Ft
	SP6.) Művészeti inkubátorház üres önkormányzati helyiségek bevonásával	nincs adat
	SP7.) Egészségmegőrzési programok	nincs adat
	SP8.) Közlekedési eszközök szabályozása	nincs adat
	SP9.) Szépkorúak és kiskorúak (4-10 éves kor) közös foglalkoztatása, gondoskodásra nevelés	nincs adat

⁶ Kiemelkedő értékkel bíró, zászlóshajó termékek, brandképviselő.

2.4. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz

Mivel Belváros-Lipótváros teljes területe akcióterületként lett definiálva, ezért minden akcióterületen kívüli fejlesztés más kerülethez kapcsolódóan valósulhat meg. Mindazonáltal bármely, lent felsorolt projekt akár projektterületében, akár hatásában közvetlenül érintheti az V. kerületben élőket. Alapvetően e pontban tehát a fővárosi kezdeményezésű és finanszírozású⁷, az V. kerületet közvetlenül, vagy közvetve érintő fejlesztések jelennek meg.

AK1.) A belvárosi Duna-partok komplex közterületi rehabilitációja;

A projekt a folyópart intenzívebb használatának és akadálytalan gyalogos megközelítésének megteremtését tűzte ki célul, az alsó rakpart megosztott használatával, közösségi tér funkciók bővítésével. A fejlesztés 1. üteme érinti kerületünket: Kossuth tér és Fővám tér közötti szakasz, integrálva a „Budapest Szíve Program - Kaputárség Projekt” II. ütemét (Széchenyi tér, József A. utca) → RAK-PARK projekt;

Dunával együtt élő város cél alatt az alábbi – pesti Belvárost érintő – középtávon tervezett Duna menti fejlesztések szerepelnek a fővárosi stratégiában:

- RAK-PARK (a fent említett rakpart megújítás I. üteme a Kossuth tér és a Fővám tér között)
- egyéb közterületi, zöldfelületi és rekreációs fejlesztések

A **RAK-PARK projekt** célja egy vonzó, sokszínű és színvonalas kikapcsolódási lehetőségeket nyújtó Duna-part kialakítása. A belvárosi Duna-szakasz 2019-ig megvalósuló megújításának célja, hogy az elmúlt években megújított belvárosi közterület-hálózat a Duna-partra is kiterjedjen, ezzel szerves kapcsolatot teremtve Budapest és a Duna között.

- Az **id. Antall József rakpart** - jelenlegi karakterének fejlesztésével - kettős fasorral és széles zöldfelületekkel kísért vízparti sétányként újul meg.
- A **Széchenyi tér** a Duna-parti főtér szerepéhez méltó módon újulhat meg. A fejlesztés a tér gyalogos és kerékpáros bejárhatóságát, használati lehetőségeinek bővítését biztosítja, a jelenlegi elrendezéshez és közúti hálózathoz igazodó formában. A tér megtartja szimmetrikus elrendezését, továbbá a jelentős rekreációs és történeti értéket képviselő faállománya megőrzésre kerül.
- A **Jane Haining rakpart** a belvárosi Duna-partok legintenzívebb használatú szakasza, ehhez igazodik a megújuló közterület kialakítása: rugalmasan alakítható, reprezentatív vízparti közterületté alakul, ahol a mainál jóval szélesebb gyalogos korzó jön létre, helyenként facsoportok tagolva.
- A **Belgrád rakpart** megújításával **nagyvárosias Duna-parti élettér** jön létre, a szervizút megszüntetésével és irányhelyes közúti sávok kialakításával, szélesebb,

⁷ Forrás: A fejezetben megjelenő egyes projektek és azok tartalma az „ITS Budapest Stratégia 2020” dokumentumból származnak.

fasorral kísért, korzó jellegű gyalogos járdákkal, valamint a Duna-parti kerékpáros útvonal részeként önálló kerékpársávval.

A RAK-PARK projekt első ütemének részeként a rakpartok megújításának becsült költsége 6,3 milliárd Ft, a Széchenyi tér humanizálása 140 millió forint költséggel bír, amelyek megvalósítása 2019-ig tervezett. Második ütemben tervezett a Széchenyi tér komplex megújítása, valamint az úszóművek megterveztetése. Az úszóművek létesítése jelenleg koncepcióterv szintjén szerepel a fővárosi tervekben.

AK2.) Nyugati tér és aluljáró megújítása

A projekt előkészítése megkezdődött. A beavatkozás a fővárosi területek, aluljáró, felüljáró állapotmegóvó felújítását eredményezi, közel 1 milliárd Ft-os költségek mellett.

AK3.) M1 metró (Millenniumi földalatti vasút) rekonstrukció és járműfejlesztés

A projekt a teljes vonalra kiterjedő és járműkorszerűsítést és akadálymentesítést is magában foglal. Becsült költsége 40 milliárd Ft.

AK4.) M3-as metró vonal infrastruktúra rekonstrukciója

A meglévő teljes vonal rekonstrukciója (pályatest, állomás, kocsiszín).

Becsült költség: 131 milliárd Ft.

AK5.) Villamoshálózat összekötése a Deák tér és Lehel tér között (Bajcsy-Zsilinszky út - Váci út nyomvonalon)

Becsült költség 17,5 milliárd Ft, a tervezési szakasz 2020-ig.

AK6.) A 2-es villamos északi továbbvezetése, meglévő szakaszának felújítása

A kerülettel szomszédos Újlipótváros bekapcsolását jelenti a hálózatba, a Gyöngyösi úti metrómegállóig történő kiépítéssel, Jászai Mari térnél szintbeni átvezetéssel.

AK7.) Városháza komplex megújítása (benne Budapest Információs és kommunikációs központ és Városháza tér)

A Városház utca - Gerlóczy utca - Károly körút - Bárczy István utca által határolt terület (Városháza tömb) fejlesztésének legfontosabb koncepcionális irányai a következők:

- a tömb műszaki felújítása a környezeti (energetika, zöld beszerzés, zöldfelületek, hősziget-hatáscsökkentése), műemléki, gazdaságossági és arculati szempontok integrálásával
- a hasznosítás racionalizálása (funkcionális összetétel, fenntartható működés)
- nyitottság biztosítása (Városháza tér, ügyfélszolgálati helyiségek, Budapest Központ kialakítása)
- megközelíthetőség (tércapcsolatok, térszín alatti parkoló kapacitás kiépítése)

Az integrált projekt részét képezi továbbá a Városháza hatékonyabb működését és az ügyfélszolgálati funkciók megújítását biztosító információs és kommunikációs technológiák (IKT) és humán erőforrás (HR) fejlesztések.

Becsült költség 14 milliárd Ft. A megvalósítás 2020-ig ütemezetten.

AK8.) Kossuth Lajos utca - Rákóczi út közterületi megújítása

A Kossuth – Rákóczi tengely integrált megújításának előkészítése a közlekedésfejlesztési döntések irányának, tartalmának függvényében, integrált projektként kezelve tervezett beavatkozás.

Becsült költség 1 milliárd Ft. A megvalósítás 2017-2019 ütemezetten.

AK9.) Széchenyi lánchíd és a Várhegyi alagút felújítása

A projekt keretében Széchenyi lánchíd teljes értékű felújítást kap. A pályaszerkezet és a gyalogos járdák elbontásra és újjáépítésre kerülnek, amelyeken új szigetelés és útburkolat készül. A dilatációs szerkezeteket és a hídsarukat állapotuk szerint cserélni szükséges. A műemléki jelentőségű gyalogos korlátok, közvilágítási kandeláberek és kőelemek műemléki felújítást kapnak. A díszvilágítás gazdaságosan üzemeltethető ledes világítótestekkel kerül lecserélésre, amely egyúttal lehetőséget is biztosít a szabályozott, alkalomszerű, egyedien színezett megvilágításra is. A hídfelújítással egy időben a hídfőket is átalakítják, szélesített gyalogos aluljárók létesülnek. Akadálymentes gyalogos átkelőhely létesül mind a pesti, mind a budai hídfőben. A pesti oldali a közúti és villamos aluljáró elbontását követően újjáépül. Mindezzel egyidőben a Széchenyi lánchíd felújítása mellett a Clark Ádám tér és a Várhegyi alagút is felújításra kerül. A beruházás közbeszerzése 2017 második felében indulhat el legkorábban, a kivitelezés becsült ideje 2-2,5 év. A beruházás becsült összértéke bruttó 22,3 milliárd Ft.

3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Ez a fejezet nem releváns, mert a Megalapozó Vizsgálat megállapításai szerint nem található szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület Belváros-Lipótvárosban.

4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

4.1. Külső összefüggések

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítésének kereteit számos fejlesztéspolitikai dokumentum meghatározza, melyekhez igazodni, illeszkedni szükséges. A stratégia megalapozó vizsgálatának 1.2. fejezete a területfejlesztési dokumentumokkal, míg a 1.3. fejezete a területrendezési tervekkel való összefüggéseket vizsgálta, melyeket a kidolgozott stratégia is alapul vett.

A stratégiában megfogalmazott célkitűzéseknek az alábbi külső stratégiai dokumentumokban megfogalmazott célkitűzésekhez való hozzájárulása kerül bemutatásra:

1. EU 2020 Stratégia
2. Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)
3. Budapest Területfejlesztési Konceptiója (2014. június)
4. Belváros-Lipótváros Gazdasági Programja (2015-2019)

4.1.1. Illeszkedés az EU 2020 tematikus célkitűzéseire

Jelmagyarázat: erős kapcsolat: XXX közepes kapcsolat: XX nincs v. gyenge kapcsolat: X	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9
	Belváros-Lipótváros ITS								
EU2020									
(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése	X	X	X	X	X	X	X	X	X
(2) Az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása	XX	X	XXX	X	X	X	X	XX	X
(3) A kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése	X	X	X	X	X	X	X	X	X
(4) Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	X	X	X	XX	XX	X	X	XXX	XXX
(5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés előmozdítása	X	X	X	X	X	X	XX	XX	XXX
(6) A környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	XX	XX	X	XX	X	X	XXX	XXX	XXX
(7) A fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban	XX	XX	X	X	X	X	XXX	XXX	X
(8) A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása	XX	XXX	X	XX	X	XX	X	X	X
(9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	XX	XXX	X	X	X	X	X	X	X
(10) Az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	X	XX	X	X	X	X	X	X	X
(11) A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás	X	X	XXX	X	X	X	X	X	X

A stratégia célrendszere egyértelműen kapcsolatba hozható az EU2020 a 11 uniós szintű kohéziós politikai tematikus célok célkitűzésével, ezáltal illeszkedik a „Magyarország Partnerségi Megállapodás a 2014-2020-as fejlesztési időszakra” című dokumentum céljaihoz, és az operatív programok célrendszeréhez, illetve az általuk támogatni kívánt prioritásokhoz.

4.1.2. Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz

A 2014. januárban elfogadott **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg. Az alább bemutatott OFTK specifikus célok közül a kiemeltek esetében mutatható ki szorosabb kapcsolat a Belváros-Lipótváros ITS-ben meghatározott tematikus célkitűzések vonatkozásában. A kapcsolat tartalmát az adott specifikus célhoz tartozó, legkarakteresebb beavatkozási területek kiemelése mutatja.

Szakpolitikai célok:

1. Versenyképes, innovatív gazdaság
2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás
4. **Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I**
  - *a tehetség és kreativitás itthoni kibontakoztatása az ország általános gazdasági, társadalmi, kulturális és szellemi értékeinek fejlődése érdekében;*
  - *a köznevelés integrált, komplex fejlesztése, a megfelelő kutatási eredmények, innovatív oktatási módszerek alkalmazása, köznevelési hálózatfejlesztés;*
5. **Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom**
  - *a kulturális hagyományok és örökség megőrzése, az identitás erősítése a kulturális értékekhez és szolgáltatásokhoz, valamint a közművelődéshez történő hozzáférés biztosításával;*
  - *a közösségi és családi életre nevelés, az öngondoskodási képesség és a társadalmi befogadás, felelősségvállalás, valamint a szolidaritás erősítése;*
  - *a közösségi életet és a gyermekvállalást ösztönző, családbarát közszolgáltatások kialakítása;*
  - *a közösségi és társadalmi értékek és értékrendek szerepének erősítése, megteremtése;*
6. Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
7. **Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme**
  - *a zöldgazdaság bővítése, a környezetvédelmi ipar fejlesztése, energiatakarékosság és -hatékonyság, energiabiztonság, a megújuló energiaforrások térségi autonóm energiaellátási rendszerekben való fenntartható hasznosítása, a geotermikus energia komplex hasznosítása, a földhő hasznosítása;*
  - *a klímabiztonság megteremtése, a települési és intézményi klímavédelem, valamint a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás;*
  - *a környezetvédelem és a környezetbiztonság,*
  - *a környezeti oktatás, nevelés és szemléletformálás erősítése.*

Területi célok:

1. Az ország makro-regionális szerepének erősítése

- a makro-regionális kapcsolatrendszer fejlesztése és erősítése a Duna-térség és a V4+2 együttműködés gazdaságfejlesztési kereteibe illeszkedve
- a térszerkezet funkcionális fejlesztése, a térszerkezeti tengelyek és központok fejlesztése

2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat

3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése

4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése

5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés

6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

- helyi szinten egyrészt a városon belüli közlekedés fejlesztése, másrészt a város és vonzaskörzete közötti mobilitás biztosítása

Az V. kerület több tekintetben is helyzeti előnyben van az ország városaival, illetve a vidékkel szemben, de mutatkoznak olyan kedvezőtlen folyamatok, melyek speciálisan éppen ezen komparatív előnyökhöz kötődnek. Mindezek együttesen alakítják ki azt a kapcsolódást, mely a kerületi, valamint az OFTK specifikus célok között tapasztalható.

4.1.3. Illeszkedés Budapest Területfejlesztési Koncepciójához

A Fővárosi Közgyűlés 1213/2014. (VI.30.) határozatával hagyta jóvá a dokumentumot.

ITS Tematikus célok	Kapcsolódás a BTFK célokhoz	Kapcsolódás a BTFK prioritásokhoz
T1	8. Befogadó, támogató, aktív társadalom	8.1. Befogadó és támogató társadalom 8.2. Az életformák és a társadalmi gazdasági környezet változásainak összehangolás 8.3. Humán szolgáltatások optimalizálása 8.4. Kulturális kínálat bővítése
T2	8. Befogadó, támogató, aktív társadalom 9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása	8.1. Befogadó és támogató társadalom 8.2. Az életformák és a társadalmi gazdasági környezet változásainak összehangolás 8.3. Humán szolgáltatások optimalizálása 8.4. Kulturális kínálat bővítése 9.1. A lakásaállomány optimalizálása
T3	1. Kezdeményező, együttműködő terület-, város- és térségfejlesztés	1.1. A város- és térségfejlesztés megvalósításához szükséges intézményrendszer kiépítése 1.2. A város- és térségfejlesztés forrásokszervezetének átalakítása 1.3. Önfenntartó városgazdálkodási rendszer létrehozása

ITS Tematikus célok	Kapcsolódás a BTFK célokhoz	Kapcsolódás a BTFK prioritásokhoz
T4	2. Tudásalapú, versenyképes, innovatív és „zöld” gazdaság 9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása	2.2. Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása 2.3. Turizmus, mint gazdasági húzóágazat 9.1. A lakásaállomány optimalizálása
T5	3. Partnerség – a jövő közös tervezése, összehangolt fejlesztések Budapesten és a várostérségében 4. Nemzetközi szerepkör erősítése a térségi pozíció kihasználása	3.1. Partnerség a budapesti gazdasági tér összehangolt fejlesztése érdekében 3.4. A budapesti kerületi önkormányzatok és a fővárosi önkormányzat közötti együttműködés 4.1. Együttműködések erősítése 4.2. Versenyképesség erősítése
T6	5. Hatékony városszerkezet kialakítása – kompakt város 9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása	5.4. A Dunával együtt élő város 5.5. Értékvédelem – értékteremtés 9.1. A lakásaállomány optimalizálása
T7	6. A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése	6.1. Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése 6.3. Zaj- és légszennyezés csökkentése 6.6. Energiahatékonyság és klímavédelem
T8	7. Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése	7.3. A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése 7.4. A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése
T9	6. A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése 9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása	6.6. Energiahatékonyság és klímavédelem 9.1. A lakásaállomány optimalizálása

A kerületi stratégia tematikus céljai valamennyi Budapest Területfejlesztési Konceptióban megfogalmazott céllal és a hozzájuk kapcsolódó prioritással illeszkedést mutat, a külső összefüggés alátámasztott.

4.1.4. Illeszkedés a kerület Gazdasági Programjához

ITS Tematikus célok	Kapcsolódás a Gazdasági program célokhoz	Kapcsolódás a Gazdasági program prioritásokhoz
T1	1. Befektetés vonzó képesség megtartása 5. Szociális ellátás javítása	1.1 Élhetőség biztosítása (forgalomcsillapítás, zöldfelület fejlesztés, közterületfelügyelet, parkolás, köztisztaság és –biztonság, kerékpáros és gyalogos közlekedés fejlesztése, kulturális kínálat) 1.2 Közterület-fejlesztés - projektmegvalósítás 1.3 Ingatlanfejlesztés (társasházi támogatási rendszer bővítése, intézmények energetikai fejlesztése, építési lehetőségek jogszabályi környezetének tisztázása) 5.1 Szociális szolgáltatások mennyiségi és minőségi javítása 5.2 Társadalmi igényekhez igazodó bölcsőde- és óvodafejlesztés 5.3 Idősek életminőségének javítása 5.4 Fiatalok megtartása, gyermekvállalás elősegítése, nagy családosok támogatása 5.5 Közösségfejlesztés és –építés 5.6 Egészségügyi alapellátás minőségi javítása
T2	2. Stabil jogi környezet, új jogszabályok megalkotása 5. Szociális ellátás javítása	2.1 Városképi és városrendezési szabályok megalkotása 2.2 Közterület-használat szigorúbb szabályozása 5.1 Szociális szolgáltatások mennyiségi és minőségi javítása 5.2 Társadalmi igényekhez igazodó bölcsőde- és óvodafejlesztés 5.3 Idősek életminőségének javítása 5.4 Fiatalok megtartása, gyermekvállalás elősegítése, nagy családosok támogatása 5.5 Közösségfejlesztés és –építés 5.6 Egészségügyi alapellátás minőségi javítása
T3	4. Stabil pénzügyi gazdálkodás 5. Szociális ellátás javítása	4.1 Feszés, egyensúlyi gazdálkodás 4.2 Tartalékképzés 4.3 Közterületi fejlesztések külső (fővárosi-állami-EU) támogatások bevonásával és magántőkés együttműködésre alapozottan 5.1 Szociális szolgáltatások mennyiségi és minőségi javítása 5.2 Társadalmi igényekhez igazodó bölcsőde- és óvodafejlesztés 5.3 Idősek életminőségének javítása 5.4 Fiatalok megtartása, gyermekvállalás elősegítése, nagy családosok támogatása 5.5 Közösségfejlesztés és –építés 5.6 Egészségügyi alapellátás minőségi javítása

ITS Tematikus célok	Kapcsolódás a Gazdasági program célokhoz	Kapcsolódás a Gazdasági program prioritásokhoz
T4	1. Befektetés vonzó kéesség megtartása 2. Stabil jogi környezet, új jogszabályok megalkotása 3. Fenntarthatóság biztosítása	Az egyes célokhoz kapcsolódó valamennyi prioritás megjelenik és illeszkedik.
T5	1. Befektetés vonzó kéesség megtartása 2. Stabil jogi környezet, új jogszabályok megalkotása 3. Fenntarthatóság biztosítása 4. Stabil pénzügyi gazdálkodás	Az egyes célokhoz kapcsolódó valamennyi prioritás megjelenik és illeszkedik.
T6	1. Befektetés vonzó kéesség megtartása 3. Fenntarthatóság biztosítása	1.1 Élhetőség biztosítása (forgalomcsillapítás, zöldfelület fejlesztés, közterületfelügyelet, parkolás, köztisztaság és –biztonság, kerékpáros és gyalogos közlekedés fejlesztése, kulturális kínálat) 1.2 Közterület-fejlesztés - projektmegvalósítás 1.3 Ingatlanfejlesztés (társasházi támogatási rendszer bővítése, intézmények energetikai fejlesztése, építési lehetőségek jogszabályi környezetének tisztázása) 3.1 Ingatlan- és közterület karbantartás, kezelés 3.2 Zöldfelület-fenntartás, kiemelt területek fővárostól belvárosi kezelésbe vétele 3.3 Megfelelő források biztosítása Megfelelő szolgáltatás nyújtása
T7	1. Befektetés vonzó kéesség megtartása 3. Fenntarthatóság biztosítása	1.1 Élhetőség biztosítása (forgalomcsillapítás, zöldfelület fejlesztés, közterületfelügyelet, parkolás, köztisztaság és –biztonság, kerékpáros és gyalogos közlekedés fejlesztése, kulturális kínálat) 1.2 Közterület-fejlesztés - projektmegvalósítás 3.4 Ingatlan- és közterület karbantartás, kezelés 3.5 Zöldfelület-fenntartás, kiemelt területek fővárostól belvárosi kezelésbe vétele 3.6 Megfelelő források biztosítása 3.7 Megfelelő szolgáltatás nyújtása
T8	2. Stabil jogi környezet, új jogszabályok megalkotása 3. Fenntarthatóság biztosítása	2.1 Városképi és városrendezési szabályok megalkotása 3.2 Zöldfelület-fenntartás, kiemelt területek fővárostól belvárosi kezelésbe vétele 3.3 Megfelelő források biztosítása 3.4 Megfelelő szolgáltatás nyújtása

ITS Tematikus célok	Kapcsolódás a Gazdasági program célokhoz	Kapcsolódás a Gazdasági program prioritásokhoz
T9	2. Stabil jogi környezet, új jogszabályok megalkotása 3. Fenntarthatóság biztosítása	2.1 Városképi és városrendezési szabályok megalkotása 3.3 Megfelelő források biztosítása 3.4 Megfelelő szolgáltatás nyújtása

A kerületi stratégia tematikus céljai illeszkednek a kerület 2015-2019 évekre szóló Gazdasági Programjához. A programban megfogalmazott célok és a hozzájuk kapcsolódó prioritások lefedik a tematikus célokban kifejtett szándékokat. Ezzel a Gazdasági Programmal való külső összefüggés is alátámasztást nyer.

4.2. Belső összefüggések

4.2.1. A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja bemutatni, hogy a stratégiában meghatározott tematikus célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi problémák mérséklődését, illetve hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző szinteken definiált pozitív adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

A kerületi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

Kerületi szintű főbb problémák	Kerületi szintű középtávú tematikus célok									A kapcsolódások összesített erőssége
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
Csökkenő lakónépesség, elöregedés	3	3	2	1	1	1	3	2	1	17
A kerület országos politikai-gazdasági közigazgatási, kulturális és turisztikai szerepköréből adódó funkciók és ezek hatásai a helyi lakosságot az átlagosnál jobban terhelik.	2	1	2	2	2	2	2	3	3	19
A kerületbe irányuló megnövekedett turizmus költési szintje alacsony, jellegéből adódóan zavaró hatása magas.	1	2	0	3	3	3	1	0	0	13
A kereskedelmi kínálat és szolgáltatások szintje, a helyi programkínálat elmarad attól a szinttől, ami nemzetközi szintű elit turizmus erősödéséhez szükséges.	1	2	0	3	3	3	3	1	0	16
A kerületi és a helyi vállalkozások marketingje gyenge, nem jellemző az együttműködés.	1	2	1	3	3	3	0	0	0	13
A lakófunkció háttérbe szorulása, gazdasági tevékenységek települése a lakóövezetekbe.	3	3	3	3	1	2	2	1	1	19
Minimális kapcsolat a Duna és a város között.	2	3	0	2	2	2	2	3	0	16
A zöldfelületek aránya igen alacsony és nem növelhető jelentősebben.	3	3	2	0	0	1	3	1	0	13
Épületállomány elöregedett, lassú ütemű a felújítás, a közterületek egy része leromlott műszaki állapotú.	3	3	1	1	1	1	3	0	3	16
A kerület légszennyezettségi szempontból Budapest legterheltebb kerületei közé tartozik.	3	3	3	0	0	1	3	3	2	18
Jelentős környezeti terheléssel járó tranzitforgalom, parkolási gondok.	3	3	3	0	0	1	3	3	1	17
A kapcsolódások összesített erőssége	25	28	17	18	16	20	25	17	11	

A megjelenített problémák oldaláról nézve a legmagasabb értékű kapcsolódással a következő problémák rendelkeznek: **"A kerület országos politikai-gazdasági közigazgatási, kulturális és turisztikai szerepköréből adódó funkciók és ezek hatásai a helyi lakosságot az átlagosnál jobban terhelik"** és a **"A lakófunkció háttérbe szorulása, gazdasági tevékenységek települése a lakóövezetekbe"**. Jellemző, hogy mindkettő a helyi lakossággal kapcsolatosan megfogalmazott probléma, amelyek tehát a kilenc tematikus céllal a problémák közül a legerősebb kapcsolódást mutatják. Mivel ezen problémák valóban a kerület legfőbb, megoldásra váró problémáiként definiálhatók, a célrendszer meghatározottsága adekvátnak mondható. Ezeket követően az **"A kerület légszennyezettségi szempontból Budapest legterheltebb kerületei közé tartozik"**, majd a **"Csökkenő lakónépesség, elöregedés"** következnek - e kettő is jellemzően kerületi és a helyi közösségeket, lakosokat erőteljesen terhelő probléma.

A kerület gazdaságát, turizmusát, épületállományát és közterületeit érintő probléma meghatározások követik szorosan a fentieket.

A tematikus célok felől nézve a legerősebb kapcsolódást a **"T2: A belvárosi életforma vonzerejének növekedése különösen a fiatal felnőttek maradásának és családok betelepülésének ösztönzése "** cél mutatja, azaz ezen cél megvalósítása mutatja a legintenzívebb kapcsolódást a problémákkal. Mivel e cél a kerületi lakosság fogyása ellen hat és a helyi népesség számának növelését, illetve megfiatalítását tűzte ki, és elérése komplex feladat, szinte az összes probléma érinti, befolyásolja valamilyen módon, ezért is a magas érték.

Magas kapcsolódási szintet mutatnak még a **"T1: A kerületi lakosság életminőségének növekedése, helyi identitásának, közösségi életének javulása"** és a **"T7: A helyi életminőség javítás részeként a közterületek tisztábbá és zöldebbé tétele, a meglévő zöldfelületek minőségének javítása, a gépjárműforgalom csökkentése, az épített környezet műszaki állapotának és külső megjelenésének vonzóbbá válása"** célok is. Jellemző, hogy ezek is a kerület és a helyben élők legfőbb fejlesztési célkitűzései, amelyek egyrészt a kerületi lakosok jobb életminőségét célozzák meg, ugyanakkor a T7. tematikus cél a kerület versenyképességének növelését, a minőségi turizmus alapjainak megteremtését is szolgálja.

A kerületi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai

Kerületi szintű főbb pozitív adottságok	Kerületi szintű középtávú tematikus célok									A kapcsolódások összesített erőssége
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
A helyi lakosság képzettségi és foglalkoztatottsági szintje, illetve jövedelmi viszonyai országosan is kiemelkedők.	1	3	1	2	1	2	1	0	1	12
A helyi civil társadalom viszonylag erős, intézményi háttere és támogatottsága magas szintű.	2	2	3	1	1	0	1	0	1	11
A kerületi közszolgáltatási intézményrendszer infrastrukturális háttere megfelelő, a szolgáltatások a lakosság számára megfelelően biztosítva vannak.	3	3	3	1	0	0	2	1	1	14
Országos és nemzetközi szintű államigazgatási, gazdasági-pénzügyi, oktatási és K+F központi jelleg.	2	3	1	3	3	3	3	2	1	21
Az ország vezető turisztikai desztinációja, kiemelkedő, főleg külföldi turista forgalommal és erre épülő szálláshely- és vendéglátó kapacitásokkal.	2	2	0	3	3	3	3	0	0	16
A helyi adottságok és a közelmúlt városrehabilitációs fejlesztései révén egyre vonzóbb, élhetőbb városi környezet az itt lakók és az ide látogatók (turisták és itt dolgozók) számára egyaránt.	3	3	3	3	3	3	3	1	0	22
A Duna jelenléte, látványa, mint erőteljesen karakteres táji elem, turisztikai vonzerő.	2	2	0	1	3	1	1	0	0	10
Az épületállomány felújítottága a többi belső kerülethez képest kimagasló, építészeti arculata kimagasló és megőrzött, a műemléki védettség magas arányával.	2	3	1	3	3	3	3	0	1	13
Rendkívül jó megközelíthetőség és közlekedési kapcsolatok a főúthálózat, a tömegközlekedés és a kerékpáros közlekedés terén egyaránt.	2	3	1	1	2	1	1	3	0	14
A kapcsolódások összesített erőssége	19	24	13	18	19	16	18	7	5	

A főbb pozitív adottságok irányából tekintve a legmagasabb szintű célokkal való kapcsolódással az alábbi adottság rendelkezik: *"A helyi adottságok és a közelmúlt városrehabilitációs fejlesztései révén egyre vonzóbb, élhetőbb városi környezet az itt lakók és az ide látogatók (turisták és itt dolgozók) számára egyaránt."* Ez igazolja, hogy az elmúlt évek jelentős közterület rehabilitációs fejlesztései megalapozottak voltak, illetve azok folytatása ma is erőteljesen kapcsolódik mind a kerületi lakosságot, mind az ide érkező munkavállalókat és turistákat illető célokhoz. Az *"Országos és nemzetközi szintű államigazgatási, gazdasági-pénzügyi, oktatási és K+F központi jelleg."* mint adottság szintén erős kapcsolódást mutat a tematikus célokhoz: a kerület ezen speciális adottságai értelemszerűen alapjaiban meghatározzák a kerület jellemzőit, ezáltal a fejlesztendő célokat is. A sorrendben harmadik legerősebb kapcsolódás a *"Az ország vezető turisztikai desztinációja, kiemelkedő, főleg külföldi turista forgalommal és erre épülő szálláshely- és vendéglátó kapacitásokkal."* szintén jól tükrözi a kerület fő jellemzőit, jelen esetben a rendkívüli turisztikai forgalmat és az erre épülő országosan is egyedülálló jellegű és színvonalú szolgáltatásokat.

A tematikus célok irányából nézve (oszlopok összesítése) a problémákhoz hasonlóan a pozitív adottságok esetében is a legerősebb kapcsolódást a *"T2: A belvárosi életforma vonzerejének növekedése különösen a fiatal felnőttek maradásának és családok betelepülésének ösztönzése."* tematikus cél mutatja. Azaz, a kerület jövőjét meghatározó vonzerő-növekedés, a fiatal lakosság betelepülése szinte minden adottsághoz magas intenzitással kapcsolódik, ami érthető is: a lakókörnyezet minősége, a munkalehetőségek, az intézményi ellátottság, a közlekedés mind meghatározó elemei a lakóhelyválasztásnak.

A második legerősebb kapcsolódást két tematikus cél mutatja, a *"T1: A kerületi lakosság életminőségének növekedése, helyi identitásának, közösségi életének javulása."* és a *"T5: A kerület nemzetközi szintű ismertségének és vonzerejének növekedése."* Bár a helyi lakossági igények és a külföldi turizmus szempontjai között sok eltérés lehet, sőt, ellenérdekek is meghatározhatók (éjszakai nyugalom kontra szórakozás), mégis magas a célok kapcsolódása a pozitív adottságokhoz, hiszen a kerület ezen jellemzői - mint a tiszta, vonzó épített környezet vagy éppen a közlekedés - mindkét csoport számára fontosak. Az egyes adottságok szintjén vizsgálva azonban olyan jelentős eltérések is kimutathatók, mint a külföldi megítélés és a helyi intézmények vagy a civil társadalom közötti alacsony szintű kapcsolat.

További erős kapcsolódást mutatnak még az adottságokhoz a *"T4. A minőségi közösségi és turisztikai szolgáltatások, vendéglátás és a programok kínálatának bővülése révén a turisztikai vendégforgalom összetételének minőségi változása, javulása."* és a *"T7: A helyi életminőség javítás részeként a közterületek tisztábbá és zöldebbé tétele, a meglévő zöldfelületek minőségének javítása, a gépjárműforgalom csökkentése, az épített környezet műszaki állapotának és külső megjelenésének vonzóbbá válása."* célok. E két tematikus cél egymástól

jelentősen eltér és eltérő célcsoportokhoz is szól. Az első főleg a turizmust kiszolgáló szolgáltatások és kereskedelem minőségi javulását célozza, míg a második döntően a helyi lakosságnak szól. A kapcsolódó adottságok közötti átfedések és a kapcsolódás magas szintje miatt mégis a harmadik legerősebb kapcsolódást mutatják.

5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK KOCKÁZATAI

A 2014-2020 fejlesztési időszakban előtérbe került a megfogalmazott indikátorok erőteljesebb számon kérhetősége, illetve a források felhasználásának tematikus koncentrációja is, mely a kockázatelemzés és -kezelés fontosságát növeli, érdemi átgondolását követeli meg.

A stratégia készítése során szükségszerű az egyes hatótényezőkből levezethető kockázatok felmérése, figyelemmel az eddig ismert, illetve a jövőben tervezett projektek megvalósíthatóságára. A kockázatok beazonosításakor figyelembe kell venni a stratégiában rögzített indikátorok teljesülését veszélyeztető tényezőket is.

A kockázatelemzés a kiemelt kockázati körök beazonosításával kezdődik, majd tematikus módon javaslatok megfogalmazása történik meg az egyes kockázati elemek kezelésére.

Az egyes kockázati tényezőket tematikus csoportokba rendezve Belváros-Lipótváros stratégiájának megvalósításával összefüggésben a következők azonosíthatók be:

- **Társadalmi szempontú kockázat**

Az aktív civil szervezeti tevékenység, a tervezett projektek nemcsak kerületi, de fővárosi kihatása révén a legtöbb kerületi beavatkozás nagy nyilvánosságot generál. A stratégia megvalósítása kapcsán kockázati tényező a projektek társadalmi hasznosságának megfelelő kommunikációjának elmaradása, az esetleges érintett érdekcsoportok ellenállása a tervezett beruházás kapcsán. A lakossági ellenállás, a civil szervezetek fellépése jelentősen hátráltathatja a projektek megvalósítását, illetve előtérbe helyezheti azonos tartalmú projekt más kerületi helyszínen történő megvalósítását is.

- **Pénzügyi-gazdasági szempontú kockázat**

Általánosságban az elégtelen, alultervezett finanszírozásból, saját forrás előteremtéséből, a bizonytalan makrogazdasági helyzetből adódó kockázati elemek, valamint az egyes támogatási konstrukciók specifikus jellemzői által jelentkező kockázati tényezők. Az utófinanszírozás, vagy az előlegelhívás körülményeinek következményeként a cash-flow biztosításának kérdése is számba veendő probléma.

- **Jogszabályi és intézményi kockázat**

Bizonyos projektek (homlokzat felújítása, tetőtér beépítése) előkészítéséhez, megvalósításához kapcsolódó jogszabályi környezet, vagy a közbeszerzésből esetlegesen fakadó problémák sorolhatóak ide. Ugyanakkor kockázati tényezőként kell számon tartani a szűk intézményi kapacitásból adódó problémákat is (megfelelően képzett humán erőforrás rendelkezésre állása, felelősségi körök átfedése).

• **Műszaki kockázat**

Az egyik leggyakoribb a költségek túllépését, a határidők csúszását eredményező kockázat. Az egyes projektek megvalósítása során felmerülő specifikus kockázati elemek, az előre nem látható, vagy akár feltárhatatlan problémák megjelenése, vagy a hazaitól eltérő építési szabványok, új technológia alkalmazása okozhatja. De az egyes munkaütemek rossz szervezése, a bekövetkező munkabalesetek is ide sorolhatóak.

• **Természeti kockázat, havária szempont**

Nem lehet figyelmen kívül hagyni a projektek megvalósítása, valamint – EU forrás felhasználása esetén - még inkább, a kötelező fenntartási időszakban esetlegesen bekövetkező természeti katasztrófát, havária-helyzetet. A nem várt időjárási szélsőségek (jégeső, özvízszerű esőzés, erős széllel járó vihar, árvíz, fák kidőlése, végső soron földrengés stb.) a projekt megvalósítást időben hátráltatja, közvetlenül meg is drágítja, vagy ellehetetleníti. Ilyen jellegű kockázatok kezelése ugyanakkor nagyon speciális, illetve rendkívül gyors beavatkozásokat igényel, minden egyes projekt esetében egyedi kockázatkezelési stratégiát kell kidolgozni.

A kockázatok felmérését követően áttekintő kockázatkezelési stratégia mutatja, mely jellemző kockázati tényezőkhöz milyen valószínűségi mutató (magas; közepes; alacsony), valamint milyen hatás mutató (jelentős; közepes; alacsony) párosítható. Az egyes felsorolt kockázati tényezők mellett megjelenik a kezelés lehetséges módja, és a szükséges beavatkozások is pontosításra kerülnek.

Srsz.	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
1.	A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányban módosul;	magas	jelentős	A jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése; Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez, a helyi szabályozás rugalmas módosítása; A jogszabály alkotási folyamatban tevékeny szerepvállalás, társadalmi aktivitás (civil, szakmai és érdekvédelmi szervezetek, országgyűlési képviselő);
2.	Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzódnások)	magas	jelentős	A célnak legjobban megfelelő eljárásrend kiválasztása és szigorú betartása minden érintett részéről; A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása;

3.	A projekt megvalósításához szükséges hatósági dokumentumok, engedélyek hiánya, késése;	közepes	közepes	A hatósági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembevétele az ütemezés tervezésénél; Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során; Előzetes egyeztetések az eljárásba bevont hatóságokkal, érdemi kooperáció kialakítása;
4.	Saját forrás előteremtésének kockázata;	alacsony	jelentős	Kiegyensúlyozott gazdálkodás, alternatív forráslehetőségek felkutatása (banki hitel stb.); Felelős döntés meghozatala a projekt elindításánál figyelemmel a kötelező és vállalt feladatok költségigényére; Költségvetésileg megfelelően (döntés)előlkészített projektek;
5.	Hazai, illetve Európai Unió fejlesztési források elmaradása	közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés;
6.	Cash-flow akadozása, a folyamatos finanszírozás problémái;	alacsony	jelentős	Pénzügyi terv készítése a kiemelt mérföldkövek beazonosításával;
7.	A programozási időszak során változik a szakpolitikai prioritás rendszer és a hatékonyabb forrás abszorpciót biztosító programok irányába áramlik a forrás;	alacsony	jelentős	A helyi döntéshozóknak, a kerület képviselőinek közösen kell fellépniük érdekeik képviselete érdekében, specifikus szempontjaik érvényesítését biztosítani szükséges;
8.	A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket;	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése; Tartalékkeret meghatározása; A közbeszerzés eljárásban a szerződési feltételek ilyen célú pontosítása;
9.	Előre nem látható műszaki problémák;	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés; A tender vagy kivitelezési tervek megfelelő mélységű megkövetelése, akár még közbeszerzési eljárást megelőzően is;
10.	Nem megfelelő műszaki tervek, vagy kivitelezés (intézmények felújítása, közterületek rehabilitációja);	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére; Közbeszerzés esetén a kiválasztási kritériumok helyes megválasztása;
11.	Többletmunka felmerülése;	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során, a vállalkozási szerződésben ennek pontos kezelése; EU forrás esetén a Támogatási Szerződésben kell kitérni a többletmunka többletköltségeire;

12.	A vállalt indikátorok teljesítése nem lehetséges;	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása, a megfelelő monitoring rendszer kialakítása, az indikátor értékek teljesülésének folyamatos nyomon követése;
13.	A fejlesztési programokhoz, konkrét projektekhez szükséges befektetők, partnerek hiánya;	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, befektetés ösztönzési program indítása; A magántulajdonú, fejlesztésre váró ingatlanok esetében folyamatos konzultáció, érdekegyeztetés;
14.	Társadalmi kockázat a lakossági ellenállás, negatív közvélemény; A projekt helyi társadalmi támogatottsága hiányzik, civil tiltakozási hullám indul;	közepes	jelentős	Feladat a fejlesztés mögött álló elképzelések és az ellenzői szempontok nyílt, konszenzusra törekvő megvitatása; Szükség esetén a fejlesztési elképzelés felülvizsgálata; A lakosság folyamatos tájékoztatása mellett a felmerülő lakossági javaslatok beépítése prioritást élvez; Komplex kommunikációs program indítása, civil egyeztetési fórumok rendszeres szervezése;
15.	Természeti haváriák kockázata; (Dunai árvíz)	közepes	jelentős	Projektspecifikus katasztrófa elhárítási terv kidolgozása;
16.	Politikai döntés megváltozása az adott projekt támogattságában;	alacsony	jelentős	Előkészítési munkák, a beruházással kapcsolatos előnyök és a minimális kockázat intenzív kommunikációja, lobbitevékenység;
17.	Külföldi projektpartner esetében a fordításból fakadó félreértelmezés, tervezési anomália;	alacsony	közepes	Államilag elismert tolmács és fordítógárda alkalmazása;
18.	A projekt megvalósítását végző kivitelező és a helyi lakosság közötti konfliktusok;	alacsony	alacsony	Időbeosztásában tervszerű munkavégzés, kulturáltan viselkedő munkaerő-állomány biztosítása és a lakókat nem zavaró munkaszervezés;
19.	A gépjárműforgalom érdekei felülírhatják a Dunával való intenzívebb közterületi és funkcionális kapcsolatok fejlesztését;	magas	jelentős	A főváros és a kerület közötti egyeztetés, a felek ellentétes szempontjait figyelembe vevő tervezés;
20.	A romkocsmák jelenléte, terjeszkedése megindítja a szlömösödést;	közepes	közepes	Helyi szabályozással korlátozás, tudatos ingatlangazdálkodás;

21.	A Főváros Településszerkezeti Terve és a Budapest Főváros Rendezési Szabályzata korlátozzák a fejlesztéseket;	magas	jelentős	A fővárosi és a kerületi szándékok, érdekek szabályozási szintű összehangolása;
22.	A közterületek üzemeltetésében fennálló ellentétek és feladatkörök	magas	közepes	A hatás- és feladatkörök területi szintű egyeztetése, a feladatfinanszírozás megoldása;

A kockázatok minősítésével pozícionálni lehet azokat a bekövetkezési valószínűség és a hatás mértékének összevetése alapján.

Valószínűség	Magas			1; 2; 9; 19; 21;
	Közepes		3; 8; 11; 13; 20;	5; 14; 15; 22;
	Alacsony	18;	10; 17;	4; 6; 7; 12; 16;
		Alacsony	Közepes	Jelentős
		Hatás		

Kijelenthető, hogy jellemzően közepes és jelentős kockázatú tényezők hatnak a stratégia megvalósulására. **Az önkormányzatnak különösen fontos felkészülnie a jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba történő változására, a közbeszerzési eljárásokból adódó esetleges kockázatokra.** Az Európai Uniós források elmaradására, az esetlegesen felmerülő finanszírozási problémákra ugyancsak célszerű megfelelő módon felkészülni.

A projektek megvalósítása során az előre nem látható műszaki problémák, továbbá a **nem kielégítő partnerségi folyamatokból adódó helyi konfliktusok** jelentkehetnek még kritikus kockázati elemként.

A fenyegetettségnek Belváros-Lipótvárhoz köthető megfogalmazása csak esetleges, mert a stratégia megvalósításához kapcsolódóan csupán általános érvényű megállapítások tehetők.

A projektszintű kockázatok vizsgálatát a konkrét projektek tervezésekor, a megvalósíthatósági tanulmányban kell elvégezni.

6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

6.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósítása érdekében a konkrét beruházások mellett számos kiegészítő tevékenység végrehajtása szükséges ahhoz, hogy a projektek előkészítése, előkészítettsége, társadalmi elfogadottsága és pénzügyi megvalósíthatósága rendezett keretek között történjen. Ezek a nem beruházás jellegű önkormányzati tevékenységek jellemzően hat csoportra oszthatók:

1. a projektmenedzsment szervezeti kereteinek felállítása és működtetése,
2. a stratégia megvalósulását elősegítő humán erőforrás biztosítása a Polgármesteri Hivatalban, az önkormányzati gazdasági társaságoknál, továbbá külső tanácsadók bevonása,
3. a fejlesztés tervi alátámasztottságának megteremtése, hatósági engedélyezési feltételeinek biztosítása, a megvalósítás jogi háttérének tisztázása,
4. a projektnyilvánosság és a társadalmi elfogadottság biztosítása a lakosság, a helyi közszereplők bevonása, az együttműködés intézményesítése,
5. az önkormányzaton kívüli projektszereplők bevonása,
6. a megvalósítást szolgáló belső-külső pénzügyi források bevonása, városmarketing tevékenység.

6.1.1. A projektmenedzsment szervezeti kereteinek felállítása és működtetése

A stratégia megvalósításának egyik fontos eleme a felelős szereplők kijelölése és feladataik tisztázása. Belváros-Lipótváros már 2007-2013 időszak második felére kialakította a városfejlesztési tevékenység szervezeti háttérét, a 2008-ban létrehozott városfejlesztési társasága révén (Belváros-Lipótváros Városfejlesztő Kft.). E társaság tevékenységét a 2014-2020 ciklusban is fenn kell tartani. A fennálló szervezeti kereteket a 6.2. fejezet részletezi.

Fontos, hogy a városüzemeltetés terén tapasztalt problémák (a kerület kezelése, karbantartása alá tartozó fővárosi és állami tulajdonú területeket) és a finanszírozás kérdése mielőbb megoldódjon. Mindez a kétszintű önkormányzati rendszerből eredő felelősségi és feladatkörök tisztázását igényli, a Belváros-Lipótváros Városüzemeltető Kft. szerepvállalása mellett.

6.1.2. A stratégia megvalósulását elősegítő humán erőforrás biztosítása a Polgármesteri Hivatalban, az önkormányzati gazdasági társaságoknál, továbbá külső tanácsadók bevonása

Az elmúlt években hozzáférhető, EU pályázati források, valamint a már számos nyertes projekt megvalósítása az önkormányzati rendszeren belül is „kinevelt” olyan munkaerő-állományt, akik jelentős felhalmozott tapasztalattal bírnak a projektek előkészítése,

megvalósítása és fenntartása terén. Kialakult az önkormányzati érdekeket hatékonyan képviselő szakember gárda, akik külső tanácsadókkal együttműködve képesek a fejlesztési projektek végrehajtására, pénzügyi elszámolására.

Mindazonáltal napjainkban is számos újabb kihívással kell szembesülni az önkormányzaton belül az EU irányelvek, a pályázati keretek alkalmazásának tekintetében, aminek tudatos szakmai felhasználása érdekében folyamatos képzést kell biztosítani a dolgozóknak. A legtöbb ilyen képzés önkormányzati alkalmazottaknak jellemzően térítésmentesen igénybe vehető, vagy kedvezményesen biztosított. A képzéseken való aktív részvétel a kapcsolatépítés, a tapasztalatcsere terepe is, miközben a munkatársak naprakész szakmai ismeretekhez jutnak.

6.1.3. A fejlesztés tervi alátámasztottságának megteremtése, hatósági engedélyezési feltételeinek biztosítása, a megvalósítás jogi háttérének tisztázása

Bármely projekt megvalósításának előfeltétele, hogy rendelkezésre álljanak a szükséges tervek, szakmai dokumentációk, illetőleg a tervekhez kapcsolódó, kötelezően beszerzendő engedélyek. A magánberuházókkal adott esetben, a meglévő önkormányzati gyakorlatnak megfelelően településfejlesztési szerződés keretében lehet a közösen elfogadott feltételeket és szándékokat írásba foglalni.

6.1.4. A projektnyilvánosság és a társadalmi elfogadottság biztosítása a lakosság, a helyi közszereplők bevonása, az együttműködés intézményesítése

A magánbefektetőkkel való együttműködés kiemelten fontos a városfejlesztési célok teljesíthetősége érdekében. Ezért a szakmai befektetők részvételének ösztönzése szükséges szervezett és strukturált keretek között. Ennek elsődleges színtere lehet a rendszeres időközönként megrendezésre kerülő Vállalkozási Fórum, ahol a városvezetés és a helyi vállalkozók megoszthatják tapasztalataikat. Javasolt legalább félévente ilyen fórumok összehívása, melyben tematikus módon kerülnek bemutatásra a városvezetés fejlesztési elképzelései, illetőleg meghallgatásra kerül a kapcsolódó magánszféra igényei, illetőleg észrevételezheti a terveket.

6.1.5. Az önkormányzaton kívüli projektszereplők bevonása

A projekt sikeres megvalósításának fontos feltétele a társadalmi elfogadottság megléte. Ehhez folyamatos kapcsolattartás és koordináció szükséges a projekt által érintett szereplőkkel. A magán ingatlan tulajdonosok, a társasházi közösségek, a társadalmi szervezetek tájékoztatása, közvetlen és közvetett pénzügyi támogatása, forrásallokációban történő segítése jelenti az önkormányzat ilyen célú feladatát. A szereplők bevonásának számos formája lehetséges, az adott projekt tartalomtól és bevonandó partnerektől függően.

Így lehet lakossági fórumot tartani, konzultációs lehetőséget biztosítani, médiafelületeken tájékoztatást adni. Az eddigi gyakorlat is igazolja, hogy az önkormányzat jelentős hangsúlyt fektet ez irányú tevékenységének ellátására, a társadalmassítási folyamat lebonyolítására.

6.1.6. A megvalósítást szolgáló belső-külső pénzügyi források bevonása, városmarketing tevékenység

A városfejlesztési projektek általában olyan léptékű beavatkozások, melyek költségei meghaladják egy önkormányzat saját pénzügyi forrásait. Csupán kisebb közterület, út-, és intézmény felújítások tervezhetők saját költségvetés terhére. Belváros-Lipótváros költségvetési helyzete ugyan stabil, s a legfontosabb városrehabilitációs projektek már megvalósultak, de számos olyan beavatkozás várat még magára, mely részben a főváros hatáskörébe és finanszírozása alá tartozik, részben magántulajdont érint. Ez utóbbiak esetében szükséges a források megszerzésére irányuló tudatos forrásbevonás.

A külső források származhatnak:

- **Értékesítésből:** Az önkormányzat piacképes vagyonával történő gazdálkodás csak szabályozott keretek mellett történhet, a stratégiai célok figyelembevételével. A bevétel nem szolgálhat az önkormányzati feladatellátás körébe tartozó működtetés, üzemeltetés fedezetére.
- **Hitel, kötvény:** Biztos lábakon álló költségvetés esetén alkalmazható forrásbevonás, mely hosszú évekre előre megkötheti az önkormányzati gazdálkodást.
- **Helyi lakosság és vállalkozók saját erőforrásainak mozgósítása:** Az önkormányzati kiírású, vagy EU-s pályázatokhoz megkívánt önerő ezt a cél szolgálják. Fontos, hogy az önkormányzat pályázati úton történő támogatása önerő megkövetelését írja elő. Az adott pályázat tartalma és célcsoportja alapján lehet megkülönböztetést tenni a pályázati kiírásban megkövetelt önerő tekintetében, hiszen a cél a támogatás hatékony felhasználása. A pályázat kiírása előtt egyeztetések szükségesek a vállalható mértékű önerő meghatározása végett.
- **Bevételek növelése:** Helyi adók, bérleti díjak, egyéb díjtételek (közterület-használati díj) jelentik az önkormányzat saját bevételeinek forrását. Az alkalmazott adó és díjmértékek esetében figyelemmel kell lenni a piaci folyamatokra, mert a belvárosi területeken, bizonyos tevékenységek végzésére túlkínálat van.
- **Településrendezési szerződés / Településfejlesztési megállapodás:** A befektetők finanszírozóként történő bevonása a nem jövedelemtermelő projektelemek megvalósításába.
- **Befektetés ösztönzés:** Fontos a kerület meglévő és a későbbiekben fejlesztésre kerülő, gazdaságilag hasznosítható területeinek, ingatlanjainak megfelelő kihasználása. Fel kell mérni és pontosan nyilván kell tartani a potenciális beruházók érdeklődésére számot tartó területeket, ingatlanokat. A helyi adótörvényben lehetőséget kell biztosítani a vállalkozói megtelepedést, például az üresen álló

helyiségek bérbe adásához kapcsolódó, megfelelően ösztönző adókedvezmények kialakítására.

- **Településmarketing tevékenység**

A jövő feladata – az EU pályázati források megváltozott hozzáférhetősége miatt - a forrásbevonás lehetőségeinek áttekintése, illetve egy kiterjesztett városmarketing tevékenység beindítása (akár a fővárossal együtt).

A városmarketing tevékenység elsődleges célja a **kerület/főváros „láthatóvá tétele”**. Ez egyaránt fontos a lakosság és a lehetséges beruházók, vállalkozók szempontjából. A településmarketing tevékenység részeként – kapcsolódva a befektetés ösztönzés gyakorlatához – a város honlapján elérhetővé kell tenni a legfontosabb társadalmi és gazdasági adatokat, fejlesztési célokat és a vállalkozások számára kiemelten érdekes ingatlanokra, területekre vonatkozó információkat.

A tevékenység egyik célja a stratégia egyes projektelemeinek megismertetése és elfogadtatása a célközönsséggel. Az ehhez kapcsolódó **kommunikáció** már az előkészítés időszakában elindult fórumokkal, egyeztetésekkel. Ekkor a kétirányú kommunikáció formálta magát a stratégiát is, hisz az észrevételek figyelembevételével készültek el a végleges tervek. A kommunikáció révén ismerhetik meg a helybéliek a rekonstrukció tartalmát és ütemezését. Az építési tevékenység óhatatlanul együtt jár a területhasználat korlátozásával, melyet szintén meg kell ismertetni és bizonyos értelemben el kell fogadtatni a lakossággal.

A célcsoportok közül **elsődleges a lakosság**. Belváros-Lipótvárosban aktívan működő civil szervezetek, vállalkozások, intézmények érdeklődése speciálisabb, ezért ezeket a célcsoportokat egyedi kommunikációs eszközök segítségével lehet hatékonyan tájékoztatni. A hatóságokkal és az infrastruktúra szolgáltatókkal tervezett rendszeres egyeztetés a zökkenőmentes megvalósítást segíti elő.

A város honlapja eddig is és a jövőben is be kell, hogy mutassa fejlesztéseket, eseményeket. A lakosság a helyi médiafelületeken keresztül is rendszeresen tájékozódhat a fontosabb, fejlesztéseket érintő eseményekről.

6.2. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása

A városfejlesztés három fő tevékenység köré szerveződik, úgymint tervezés/előkészítés – fejlesztés/kooperáció – fenntartás/üzemeltetés. A fejlesztés fenti lépcsőjéhez – szintén időrendi sorrendben - hozzárendelődik egy nyilvántartó - döntés-előkészítő – döntéshozó – végrehajtó - ellenőrző feladatkör, melyek különböző szervezeti sémák mentén kapcsolódhatnak szervezeti egységekhez.

A döntéshozás két lépcsője a bizottsági véleményezés, illetve javaslatétel és a tényleges döntéshozás.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő-testületének működésének szabályait és szervezeti rendjét, a szervezeti és működési szabályzatban határozza meg. *(Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 30/2014. (XI.20.) önkormányzati rendelete egységes szerkezetben a 13/2015. (III.23.), a 33/2015. (XI.20.), a 13/2016. (IV.20.) és a 22/2016. (X.14.) önkormányzati rendelettel)*

Az önkormányzati jogokat a Képviselő-testület, mint a legfőbb döntéshozó szerv gyakorolja. A városfejlesztési kérdések döntés előkészítésében a Városfejlesztési, Műemlékvédelmi és Környezetvédelmi Bizottság vesz részt. További, leginkább érintett bizottságok:

- Pénzügyi Bizottság
- Tulajdonosi, Elidegenítési és Lakás Bizottság
- Városfejlesztési, Műemlékvédelmi és Környezetvédelmi Bizottság
- Jogi, Ügyrendi és Közbeszerzési Bizottság
- Egészségügyi és Szociális Bizottság

Az önkormányzat belső szervezeti egységeinek részletes tevékenységi leírása itt olvasható: <http://www.belvaros-lipotvaros.hu/szervezeti-egysegek>

A városfejlesztési stratégia megvalósításában közvetlenül érintett önkormányzati szervezeti egység:

Főépítész Iroda⁸

Mint az önkormányzat szakértője - szakmai véleményével - segíti az önkormányzat településpolitikai, településfejlesztési, településüzemeltetési, ingatlan vagyongazdálkodási és beruházási tevékenységét, ennek érdekében részt vesz:

- az önkormányzati beruházási döntések előkészítésében,
- a tervpályázatok kiírásában és elbírálásában,

---

⁸ Feladatkörök részletes leírása: <http://www.belvaros-lipotvaros.hu/index.php?pg=szervezet&id=3>

- a konkrét tervek véleményezésében,
- a városrész rehabilitációjára vonatkozó programok kidolgozásában, beleértve a társasházak felújítását biztosító támogatások odaítélési szempontjainak meghatározását és a pályázatok véleményezését,
- javaslatot tesz a szakmai területét érintő Európai Uniós projektek kidolgozására,
- szakmai közreműködőként a kerület fejlesztését érintő Európai Uniós pályázati előkészítésben,
- a tulajdonos illetve a vagyongazdálkodó felújítási feladatainak meghatározásában,
- a kerületet érintő kommunális, környezetvédelmi és közlekedési fejlesztésekre vonatkozó döntések előkészítésében.

Az önkormányzat városfejlesztési tevékenységhez kapcsolódó gazdasági társasági és társulásai	
Belváros-Lipótváros Városfejlesztő Kft.	Városfejlesztéssel, jellemzően külső forrást is igénybe vevő projektek előkészítése, pályázatok bonyolítása, tervezetek, munkatervek készítése
Belváros-Lipótváros Vagyongazdálkodó Zrt.	Vagyongazdálkodással kapcsolatos operatív feladatok, valamint futó programok projektmenedzseri feladatainak ellátása, bonyolítói feladatok
Belváros-Lipótváros Városüzemeltető Kft.	Városüzemeltetéssel kapcsolatos operatív feladatok
Szent István tér Mélygarázs Kft.	Szent István téri mélygarázs működtetése

Belváros-Lipótvárosban a városfejlesztés intézményi háttere rendkívül összetett, ami egyfelől a feladat komplexitását tükrözi, másfelől viszont az egyes szervezeti egységek közötti rendkívül magas-szintű koordináció szükségességét igényli.

6.3. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

A településközi koordináció bármely budapesti kerület esetében sajátos mechanizmus kialakítását és működtetését igényli. A fennálló kétszintű önkormányzati rendszer és annak belső működési szabályozása alakítja a lehetséges együttműködési kereteket.

Ennek megfelelően Belváros-Lipótváros települési kapcsolatainak fő irányai a - Főváros tekintetében:

- Mint budapesti kerület, kiemelt feladat a főváros céljaival való összhang biztosítása, a projekttervezés, megvalósítás és fenntartás terén, ehhez kapcsolódva az együttműködési keretfeltételek lefektetése;
- A megvalósult projektek lezárását követően a városüzemeltetéssel összefüggő feladatok kezelési és üzemeltetési lehatárolás alapján kerülnek felosztásra a feladatellátásban, azaz a kooperáció ez irányú kiterjesztésére is szükséges

Kerületek tekintetében:

- Belváros-Lipótváros Budapesten belüli elhelyezkedéséből eredően együttműködést kell kialakítania a nagykörúton belüli kerületekkel (VI., VII., VIII., IX.), a térség sajátos feladatai, elsősorban a közlekedés-parkolás és a turizmus tekintetében;
- Mivel a Duna sajátos térszervező szereppel bír, ezért a folyó menti kerületekkel (I., II., IX., XIII.) ugyancsak egyedi együttműködés kialakítása és fenntartása szükséges elsősorban a világörökségi terület fejlesztése, a vízi közlekedés, a Duna-part rekonstrukció és hidak tekintetében;
- Mivel a kerület nagyszámú kormányzati intézménynek ad helyet, ezért ezek fejlesztése kapcsán a Kormánnyal is szükséges a kooperáció kiépítése, a folyamatos konzultáció.

A településközi koordináció alapvetően három részből áll össze:

- Jogszabályi kötelezettségre épülő mechanizmusok;
- Alulról jövő kezdeményezésre épülő intézményesített mechanizmusok;
- Alulról jövő kezdeményezésre épülő informális, eseti koordináció.

6.3.1. Településközi koordináció mechanizmusok Budapest és Belváros-Lipótváros relációjában

Belváros-Lipótváros és a főváros céljainak összehangolását elsődlegesen a jogszabályi előírásokon alapuló tervegyeztetések (településrendezési eszközök véleményezése), továbbá a Fővárosi Közgyűlésben, annak bizottságaiban való képviselettel biztosítják. Ezek a mechanizmusok minden kerületre egységesen érvényesek, külön részletezésük nem indokolt.

A városüzemeltetés tekintetében - az egyes közterületek esetében - a tulajdonosi és üzemeltetői jogviszonyok rendezetlenek. Problémát jelent a kerületi és fővárosi tulajdonú közterületek felújítása közötti összehangoltság hiánya, valamint a kezelői határok elválasztásának hiánya. Ez általános fővárosi probléma, mely a kétszintű önkormányzás ellentmondásaiban érhető tetten. Ennek az anomáliának mielőbbi rendezése szükségszerű, melyhez külön együttműködési fórum működtetése indokolt.

6.3.2. Nagykörúton belüli térség sajátos feladatainak összehangolása

Belváros-Lipótváros és a szomszédos kerületek közötti koordináció a jogszabályok által előírt formák szerint elsődlegesen a településrendezési eszközök egyeztetésére, véleményezésére terjed ki. A Fővárosi Közgyűlés bizottságai fórumot biztosítanak a főváros és a kerületek közötti koordinációra. A kerületek közötti kapcsolat ezen túlmenően számos, informális csatornán is zajlik, (önkormányzati irodák, önkormányzati tulajdonú és működtetésű cégek közötti egyeztetések, több kerületben is tevékenykedő szakértőknél felhalmozott tudás, információ, politikusok közötti egyeztetések).

Belváros-Lipótváros sajátos pozíciójánál fogva a nagykörúton belüli térségben a kerületközi koordináció biztosítása elsősorban fővárosi szinten zajlik. Budapest Középtávú Városfejlesztési Programja a nagykörúton belüli térséget egységes egésként kezeli, forgalomcsillapítási és városrehabilitációs célkitűzéseit az egész térségre egységesen fogalmazza meg.

6.3.3. Duna jövőjének közös alakítása

A főváros számos tervdokumentumában rögzíti a Duna-part egységes koncepció mentén történő fejlesztését, a jelenleg hatályos fővárosi településfejlesztési dokumentumok kiemelt célterületként kezelik a Dunát.

6.3.4. Partnerségi folyamatok, szakpolitikai, köz- és államigazgatási koordináció

A városfejlesztésben érintett szervezeti egységek sokfélesége is mutatja, hogy **számos szakpolitikai-ágazati szempont érvényesítésére van szükség** mind az előkészítés, mind a folyamat végrehajtása, mind pedig a monitoring tevékenység során. A kapcsolódó jogszabályok azonban legtöbb esetben egyirányúak, vagyis komoly problémát jelent, hogy amíg a rendezési terveknek összhangban kell lenniük a különféle szakpolitikák döntéseivel, fordítva ez gyakran nem érvényesül. Ezek a problémák viszont csak országos szintű jogszabály-alkotással korrigálhatók, ahol az egyes ágazatok kötelezettségeit rögzítő jogszabályok figyelembe veszik az integrált településfejlesztés szempontjait is.

A fenti ellentmondás kezelése érdekében született meg a *településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet. A rendelet VI. fejezete taglalja a településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia, a településrendezési eszközök, a településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet egyeztetésének és elfogadásának eljárási szabályait. Továbbá részletezi a partnerségi egyeztetés folyamatát, valamint a bevonandók körét és azok eljárásban betöltött szerepét (9. sz. melléklet).

Belváros-Lipótváros 9/2017 (III.16.) Önkormányzati rendelete szabályozza a saját partnerségi egyeztetési eljárásrendjét, a településfejlesztési és -rendezési dokumentumok készítés során biztosítandó, teljes körű nyilvánosság és a véleményezői partnerek bevonása terén.

A koordináció az alábbi mechanizmusokon keresztül biztosítandó:

- a koordináció során első lépésben az egyes szakpolitikai ágaknak szükséges egymással szembeni elvárásait megfogalmazni és ezek érvényesülését egymás tervdokumentumaiban számon kérni;
- szakpolitikai dokumentumokkal való összhang kötelezettsége településfejlesztési programok kidolgozása során;
- településfejlesztési programok véleményeztetése az egyes szakpolitikai területekért felelős ügyosztályokkal, önkormányzati bizottságokkal, az egyes területekhez kötődő civil szervezetekkel;
- egyes szakterületek információs bázisának, tudásbázisának egységesítése, összekapcsolása, párhuzamosságok és hiányok kiküszöbölése;

A különösen érzékeny szakterületek vonatkozásában kiemelten indokolt az államigazgatási szervekkel való szorosabb és folyamatos munkakapcsolat kiépítése, a legmagasabb vezetői szinten is. Belváros-Lipótváros esetében ez a terület az **örökségvédelem**. Belváros-Lipótváros területe műemléki jelentőségű terület, több helyen található nyilvántartott régészeti lelőhely, a Duna menti zóna pedig világörökségi terület.

Hasonlóan fontos szakterület, és ezért szorosabb együttműködés fenntartása szükséges a közlekedési- és a vízügyi hatóságokkal, ahol is a közúti közlekedési kapcsolat, a hajózás és az árvízvédelem szempontjait kell a világörökségi és a turisztikai szempontokkal összeegyeztetni.

A településfejlesztés jellegénél fogva sokszereplős tevékenység, ami a fővárosi kerületek esetében, s így Belváros-Lipótváros esetében is fokozottan érvényes.

Partnerség a közszférán belül

- mint Budapest egyik kerülete, a többi kerülethez hasonlóan a főváros által meghatározott mozgástérben alakíthatja ki saját stratégiáját, ennek fényében a településfejlesztésben, városüzemeltetésben érintett minden fővárosi hivatali, önkormányzati szervezeti egység, továbbá a végrehajtásért felelős gazdasági társaság, illetve társulás potenciális partnere;
- a kerület, mint számos országos intézmény és hivatal helyszíne, az államigazgatás, közigazgatás képviselőivel kell a partnerség kereteit kialakítani, folyamatosan gyakorolni, különösen ezen érintett területek, építmények kapcsán tervezett beavatkozásokhoz illeszkedve;

Partneri együttműködés befektetőkkel, vállalkozókkal

A befektetői tőke közcélú felhasználásának jellemző gyakorlatai:

- a térségben tevékenykedő ingatlanfejlesztő a saját érdekét is szolgáló közösségi beruházást támogat településfejlesztési megállapodás keretében az építkezés alatt okozott környezeti terhelés kompenzációjaként;
- a befektetők, a beruházás nagyságának arányában, az önkormányzat által létrehozott alapba befizetett hozzájárulásaikon keresztül városrész egészének fejlesztéséhez járulnak hozzá; (Ennek lehetőségét, jogi feltételeit a jövőben is vizsgálni szükséges.)

Közösségi beruházás támogatása

Belváros-Lipótváros jelenleg is több befektető fejlesztési tevékenységének színtere. E befektetők olyan mértékű gazdasági potenciállal rendelkeznek, hogy együttműködésük az ő érdeküket érintő, ingatlanpiaci pozíciójukat erősítő közösségi beruházásokban elvárható. Ezt sok esetben maguk a befektetők is kezdeményezik annak érdekében, hogy az általuk fejlesztésbe vont ingatlan határoló közterületeken megfelelő mértékben érvényesíthessék szándékaikat. Az ingatlanpiaci szereplőkkel való együttműködés a gazdaságilag nálunk sokkal jobb helyzetben lévő országokban általános gyakorlat, nálunk jelenleg ennek gyakorlata még formálódik.

E gyakorlat jogszabályi feltételeit az Építési törvény a településfejlesztési megállapodás jogintézményének bevezetésével teremtette meg, melynek lehetőségével Belváros-Lipótváros többször élt korábban és él jelenleg is.

Sajátos formája lehet az egyedi támogatások bevonásának a jövőben is az üzletutca-társulás létrehozása, melynek korábbi működésére volt már példa a Váci utcában.

Partneri együttműködés az ingatlantulajdonosokkal, helyi vállalkozókkal, a lakossággal, a civil szervezetekkel, a működő intézményekkel

A partnerség ezen formájának nem igazán a forrásbevonás, mint a politikai legitimáció a legjelentősebb értéke. Több kezdeményezés, fejlesztési elképzelés a legitimitás hiányában nem valósult meg, vagy szenvedett késedelmet.

A megvalósult létesítményt a környező ingatlanok tulajdonosai, üzemeltetői magukénak érzik, a külsőkkel szemben erőteljes szociális kontrollt gyakorolnak, illetve maguk is megtesznek mindent a kialakított állapot minél jobb karbantartásáért ha részt vettek a megvalósulás folyamatában a kezdetektől fogva..

A stratégia készítéséhez kapcsolódó partnerségi lépések

Jelen dokumentum elkészítése során számos hivatali vezetővel, önkormányzati szervezet képviselőivel történt személyes megbeszélés a stratégia tartalmának mind teljesebb körű és pontosabb megjelenítésével, Belváros-Lipótváros stratégiai szándékainak átfogóbb kialakításával összefüggésben.

6.4. Monitoring rendszer kialakítása

A stratégia megvalósulásának monitoringja a megfogalmazott területfejlesztési célok megvalósulásának nyomon követésére kialakított mechanizmus. A stratégiában megfogalmazott célokat és azok megvalósulásának módját, eredményeit kell felülvizsgálni ennek során.

Az önkormányzat szervezeti rendszerében biztosított a fejlesztések monitoringja és azok pénzügyi elszámoltatása. Erre elsősorban a nagyléptékű és hatású, EU által támogatott projektek átláthatósága és elkülönült folyamatfigyelése okán van szükség.

A stratégia megvalósulásának monitoringja, vagy más szóval nyomon követése hármas feladatot tölt be: (1) a folyamat előrehaladásának nyomon követése (2); a stratégia céljai megvalósulásának nyomon követése (3); olyan külső tényezők, körülmények figyelése, melyek a stratégia, illetve egy-egy akcióterületi terv megvalósulásának körülményeit megváltoztathatják.

A monitoring rendszer felépítésének irányelvei:

1. Indikátorrendszer

Olyan, könnyen mérhető/hozzáférhető mutatók rendszere, melyek a folyamat figyelője, a döntéshozók és a nyilvánosság számára is **igazolják a figyelt folyamat előrehaladását, a kívánt eredmény/cél megvalósulását, a külső feltételek változását.** Az indikátorrendszert, a kiinduló paramétereket, az elérni kívánt célt (célindikátorok) és a monitoring időbeli ciklikusságát **a stratégia megvalósításának kezdetén rögzíteni szükséges.**

2. Szervezeti-intézményi háttér

A szervezeti háttérnek magában kell foglalnia azt a szervezetet, amelyik a monitoringot ténylegesen elvégzi, továbbá a belső ellenőrzés rendjét is.

3. Elszámoltatás

Az elszámoltatás rendszere **a felsőbb menedzsment szintek, a döntéshozók, és a közvélemény tájékoztatása** a monitoring eredményéről. Az elszámoltatás a folyamat kezdetén rögzített módon történik. A döntéshozók és a közvélemény a monitoring eredményével egyidejűleg a civil véleményekről is tájékoztatást kapnak.

4. Visszacsatolás

Az elszámoltatás során megismert információk fényében döntés születik arról, hogy szükséges-e valamilyen szinten a folyamatba beleavatkozni, illetve - a célok megvalósulása érdekében -, szükséges újabb, korábban nem tervezett intézkedésekkel a stratégiát bővíteni, vagy bizonyos külső vagy belső nem várt változások következtében szükséges magát, a stratégiát megváltoztatni. A visszacsatolással összefüggő döntésekről, intézkedésekről

szintén szükséges a felsőbb menedzsment/döntéshozó szintek, illetve a közvélemény tájékoztatása.

5. Civil kontroll

A beavatkozással érintettek (helyi lakosság, intézmények, vállalkozók stb.), illetve szervezeteik („stake-holderek”) képviselői a fejlesztési folyamat kezdetén, valamint előre rögzített időpontokban és módon **véleményezési lehetőséget** kaphatnak. A folyamat kezdetén megállapodás születik arról, hogy szükség esetén milyen további információkhoz jutnak hozzá a megalapozott véleményformálás érdekében.

6.4.1. A stratégia intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

A stratégia megvalósulásának nyomon követése, ezen belül a célok elérésének megbízható ellenőrzése csak akkor lehetséges, ha biztosított a célok mérhetősége.

A 2007-2013 támogatási időszak egyik fontos tapasztalata volt, hogy a célok megvalósításának méréséhez szükséges adatok nem, vagy korlátozottan állnak a települések rendelkezésére.

Mivel a 2014-2020 közötti támogatási időszakban az eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért a stratégiában megfogalmazott valamennyi célhoz objektíven ellenőrizhető mutatókat, indikátorokat kell rendelni. **A monitoring rendszer hatékony működésének alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet kialakítása.** Az indikátorok meghatározása az alábbi alapelvek mentén történt:

- legyen specifikus, azaz konkrétan az adott célhoz kapcsolódjon
- legyen objektíven mérhető, egyértelmű
- legyen hozzáférhető (beszerzése/előállítása reális költségigényű)
- adjon releváns információt az előrehaladásról a stratégiai menedzsment számára
- egy célhoz több indikátor is kapcsolódhat, de a különböző célok indikátorai különbözőek
- az indikátoroknak az adott eredmény vagy output aktuális állapotára kell vonatkoznia és alkalmasnak kell lennie az időbeli nyomon követésre

Az indikátorok definícióját az alábbi táblázat összegzi, amelyben egyben azok forrása (mérési módját és gyakoriságát) is meghatározásra kerül. Az indikátorok mérése, előállítása az operatív menedzsment, a városfejlesztési társaság feladata.

Az alkalmazott indikátorok fajtái:

Hatásindikátorok: A hatásindikátorok olyan következményekre utalnak, amelyek jellemzően közvetlenül és hosszabb időtávon belül, később jelentkeznek, ezért az átfogó célokhoz kerültek hozzárendelésre, sok esetben KSH mutatókat takarnak.

Eredményindikátorok: Ezen indikátorokat a tematikus célok eredményeinek meghatározásához alkalmaztuk, meghatározásuk során az operatív programok eredményindikátorait vettük alapul.

Kimeneti (output) indikátorok: Az egyes operatív programokban prioritástengelyenként kerültek meghatározásra az output jellegű mutatók. A tervezés során – amennyiben ezek illeszkedtek a megvalósításra tervezett beavatkozások (projektek) jellegéhez, a lehető legszélesebb körben beépítettük a monitoring mutatók közé.

Azon indikátorok esetében, ahol a bázis- és célérték indikátorok a jelen ismeretek alapján nem határozhatók meg, és ezek meghatározása további tervezést igényel, a stratégia monitorozása (első éves felülvizsgálata) során szükséges a bázisérték pótlása (amennyiben lehetséges).

A monitoring és értékelési rendszer, így a bázis- és célértékek végleges meghatározása akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisban, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok azonosíthatóak és számszerűsíthetőek legyenek.

Tematikus célok eredményindikátorai

Középtávú stratégiai tematikus cél	Eredményindikátor	Mértékegység	Bázisérték	Célérték	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
T1	Állandó népesség száma	fő	25 629 (2017.02)	26 000	Projekt jelentések alapján és Önkormányzati adatszolgáltatás	Évente
	Helyi szervezésű és érdekeltségű társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	-	nő		
T2	A 0-15 éves népesség aránya	%	10,86 (2017.02)	12	Önkormányzati adatszolgáltatás	Évente
T3	A lakossági elégedettség mintavételes mérése, pontérték (0-10)	pont	-	+ 2	Önkormányzati adatszolgáltatás	Évente
T4	Helyi iparüzési adó növekedése	%	-	+ 5	KSH, Önkormányzati mérés és adatközlés Kamara, kvv adatok	Évente
	A helyi székhelyű kvv-k nettó árbevétel-növekedése	%	-	+ 5		
T5	A kerületi 3-4-5 csillagos szállodákban eltöltött külföldi vendégéjszakák növekedése	%	100	+ 3	Szállodai adatközlés, KSH	Évente
T6	A külföldi turisták és a helyi lakossági elégedettség mintavételes mérése, pontérték (0-10)	pont	-	+ 2	Önkormányzati adatszolgáltatás	Évente
T7	Elégedettség a kerületi közterületek és épített környezet minőségével, pontérték (0-10)	pont	-	+ 2	Önkormányzati adatszolgáltatás	Évente
T8	A napi átlagos zajszint és levegőszennyezés mértéke csökken	%	-	- 5	Önkormányzati adatszolgáltatás	Évente
	Elégedettség a települési környezet minőségével, pontérték (0-10)	pont	-	+ 2		
T9	Energiahatékonyság javítását is (legalább 50%-ban) magában foglaló épületfelújítási projektek száma	db	-	nő	Projekt beszámolók alapján és Önkormányzati adatszolgáltatás	Évente
	A társasházi felújítási program támogatási kerete	Ft	270 millió	nő		

Projektek javasolt output indikátorai

Projekt/projektcsoport	Javasolt output indikátor	Mértékegység	Várható/Tervezett változás	Adatforrás	Mérés gyakorisága
KULCSPROJEKTEK (KP)					
KP1.) Belváros-Lipótváros Sportközpont kialakítása	Létrehozott épület alapterülete	m2	-	Önkormányzat	projekt zárásakor
	Látogatók száma	fő/év	növekedés	Önkormányzat	évente
KP2.) Podmaniczky tér felújítása	Felújított terület nagysága	m2	-	Önkormányzat	projekt zárásakor
HÁLÓZATOS PROJEKTEK (HP)					
HP1.1.) Homlokzatfelújítási program	Felújítással érintett épületek száma	db	növekedés	Önkormányzat, érintett társasház	évente
	Felújított homlokzatok nagysága	m2	növekedés		
HP1.2.) Lakossági energiahatékonysági beruházások a védettségi környezet figyelembevételével	Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés	PJ/év	csökkenés	energiaszolgáltató, Önkormányzat	évente
	Felújítással érintett épületek száma	db	növekedés		
HP1.3.) Épületek belső udvarán a zöldfelületi fejlesztések további ösztönzése	Létrehozott zöldfelületek nagysága	m2	növekedés	Önkormányzat	évente
HP1.4.) Városház menté – társasházi homlokzatok és udvarok felújítása és az udvarokba közösségi tér kialakítása	Felújított homlokzatok nagysága	m2	növekedés	Önkormányzat	évente
	Felújított közterület nagysága	m2	növekedés		
HP1.5.) Történelmi, történeti bazárok fejlesztése	Felújított belső udvarok nagysága	m2	növekedés	Önkormányzat	évente
	Felújított helyiségek nagysága	m2	növekedés		
HP1.6.) Közterületi zöldfelületek, közparkok intenzív fenntartása, innovatív fejlesztése	Létrehozott új zöldfelületek nagysága	m2	növekedés	Önkormányzat	évente
HP1.7.) Városház utca és környéke felújítása II. ütem	Létrehozott új zöldfelületek nagysága	m2	növekedés	Önkormányzat	évente
	Felújított közterület nagysága	m2	növekedés		

HP2.1.) Papnövelde utcai bölcsőde felújítás, sószoza létesítése	A felújított felületek nagysága	m2	-	Önkormányzat	évente
HP2.2.) Széchenyi rakparti bölcsőde fejlesztése	A felújított felületek nagysága	m2	-	Önkormányzat	évente
HP2.3.) Játékkal-mesével Óvoda felújítása, csoportszoza bővítés, sószoza létesítése	A csoportszoza nagysága	m2	növekedés	Önkormányzat	évente
HP2.4.) Hild József Általános Iskola teljes vízvezeték rendszerének és ablakainak cseréje	Az új vízvezeték hossza A kicserélt ablakok száma	m db	- -	Önkormányzat	évente
HP2.5.) Időskorúak Gondozóház bővítése két szobával (4-6 fő) az intézmény melletti lakások átalakításával	Az új lakások alapterülete, nagysága	m2	növekedés	Önkormányzat	évente
HP3.1.) KözWc program elindítása – fővárossal partnerségben;	Létrehozott közwc-k száma	db	növekedés	Önkormányzat	évente
HP3.2.) Integrált közműalagutak kialakításának, használatának előírása – fővárossal partnerségben;	Létrehozott integrált közműalagutak hossza	m	növekedés	Önkormányzat	évente
HP3.3.) Csapadékvíz gyűjtés és felhasználás megoldása – fővárossal partnerségben;	Kialakított ciszternák száma	db	növekedés	Önkormányzat	évente
HP3.4.) Lakosok felszín alatti parkolásának elősegítése, támogatása	Kialakított új parkolóhelyek száma	db	növekedés	Önkormányzat	évente
HP3.5.) Lipótváros forgalomcsillapításának folytatása	Funkcionálisan elkülönített zónák száma	db	növekedés	Önkormányzat	évente

HP4.1.) Társasházi kerékpártároló létesítések további támogatása	A kihelyezett kerékpártárolók száma és kapacitása	db	növekedés	Önkormányzat	évente
HP4.2.) Zárt, őrzött, közösségi kerékpártároló létesítése	Létrehozott létesítmények alapterülete	m2	növekedés	Önkormányzat	évente
HP4.3.) Ifjúsági közösségi tér létrehozása	Létrehozott közösségi tér nagysága	m2	növekedés	Önkormányzat	évente
HP4.4) Utcafásítás, facsemeték lehetőség szerinti kihelyezése	Telepített facsemeték száma	db	növekedés	Önkormányzat	évente
HP4.5.) A bérlakás állomány állagmegóvása, felújítása	A bérlakások száma Felújított bérlakások területe	db m2	növekedés növekedés	Önkormányzat	évente

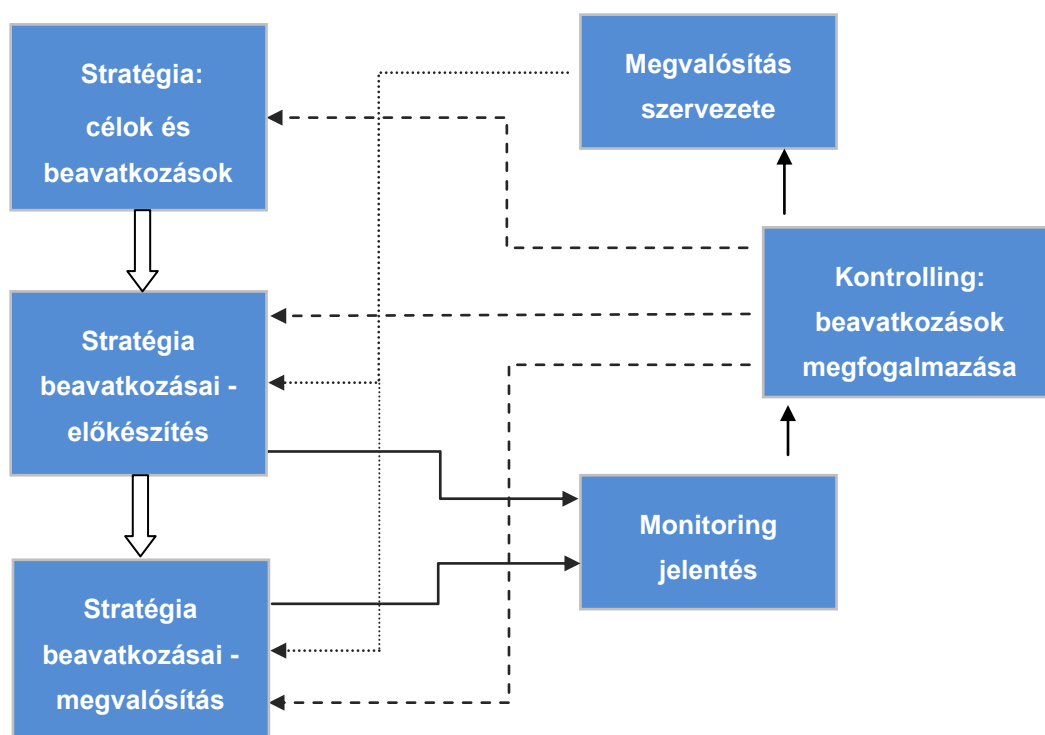
6.4.2. A monitoring rendszer működési mechanizmusainak meghatározása

A monitoring az a programalkotás után történő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába, a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a monitoring

- felelősét,
- kivitelezőjét,
- gyakoriságát,
- formai elvárásait,
- a visszacsatolás módját.

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7 éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdocumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi:

A monitoring folyamat szervezete:

A monitoring-tevékenység feladata, koordinációja, a városfejlesztéssel összefüggő döntések végrehajtása mellett a Polgármesteri Hivatalon belül működő osztályok közül, a Főépítész Irodáé, szorosan együttműködve az önkormányzat kizárólagos tulajdonában lévő Belváros-Lipótváros Városfejlesztő Kft.-val. E két szervezet tekinthető a monitoring tevékenység operatív végrehajtójának és felelősének.

- **Képviselő-testület:** a Képviselő-testület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket
- **Szakszabotsságok:** javaslatot tesznek a Képviselő-testület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra, amennyiben az érinti a szakterületüket
- **Monitoring Bizottság:** rendszeresen felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve Képviselő-testület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán;

A monitoring bizottság tagjai:

- Polgármester
- A testületi bizottsági elnökök
- Főépítész
- Belváros-Lipótváros Városfejlesztő Kft. ügyvezetője
- A helyi civil szervezetek delegáltja

Ki kell jelölni a stratégia megvalósításáért felelőst, az úgynevezett monitoring felelőst, aki elkészíti a negyedéves, illetve éves jelentéseket. A jelentések az operatív szervezeten belül egyeztetésre kerülnek, majd a jelentést a monitoring bizottság elé terjeszti.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok

1. **Monitoring jelentés:** A jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti. A Monitoring Bizottság a jelentést minden esetben elfogadja, és saját hatáskörében döntéseket hoz a megvalósítással kapcsolatban. Szükség szerint – a monitoring bizottság javaslatai alapján – a jelentést az illetékes szakszabotsságok, illetve a Képviselő-testület is megtárgyalják, és meghozzák a szükséges döntéseket. A jelentés tartalma kiterjed:

- a beavatkozások előkészítő feladatainak előrehaladására,
- a beavatkozások megvalósításának előrehaladására,
- a stratégia megvalósításának előrehaladására; célok megvalósulása,

- a különböző folyamatokkal kapcsolatos problémák, esetleges szűk keresztmetszetek azonosítására,
- javaslatok megfogalmazására, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is.

2. Éves monitoring jelentés: Az éves jelentés elkészítéséért, hasonlóan a negyedéves jelentésekhez, az operatív végrehajtó felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a Képviselő-testület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket.

Az éves jelentés tartalma:

- a megvalósítás szervezeti keretei,
- a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése,
- a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében fogantatott intézkedések leírása és értékelése,
- a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok,
- a megvalósításra fordított pénzügyi források,
- a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,
- a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása,
- melléklet: A negyedéves jelentések összefoglalása és értékelése.

3. Értékelő lapok: a különböző értékelő lapok szerepe, hogy az egyes tevékenységek kapcsán a tervezett beavatkozások előrehaladása, az azokkal kapcsolatos problémák a lehető legobjektívebb módon megítélhetők legyenek. A formalizált értékelő lapok le kell, fedjék a célokat, a beavatkozásokat, valamint az indikátorokat is. Az értékelő lapok a negyedéves és éves jelentések mellékletét képezik.